Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (drugi razširjeni senat)

z dne 10. novembra 2021 *

„Arbitražna klavzula – Mednarodno civilno osebje na mednarodnih misijah Evropske unije – Zaposlovanje na podlagi pogodbe – Zaporedne pogodbe o zaposlitvi za določen čas – Predlog za preoblikovanje vseh pogodbenih razmerij v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas – Tožba zaradi pogodbene odgovornosti – Tožba zaradi nepogodbene odgovornosti“

V zadevi T-602/15 RENV,

Liam Jenkinson, stanujoč v Killarneyju (Irska), ki ga zastopa N. de Montigny, odvetnica,

tožeča stranka,

proti

Svetu Evropske unije, ki ga zastopata A. Vitro in M. Moore, agenta,

Evropski komisiji, ki jo zastopajo B. Mongin, D. Bianchi in G. Gattinara, agenti,

Evropski službi za zunanje delovanje (ESZD), ki jo zastopajo S. Marquardt, R. Spáč in E. Orgován, agenti,

in

Eulex Kosovo s sedežem v Prištini (Kosovo), ki jo zastopa E. Raoult, odvetnica,

tožene stranke,

zaradi, primarno, prvič, predloga na podlagi člena 272 PDEU, naj se na eni strani vse pogodbe o zaposlitvi tožeče stranke preoblikujejo v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in naj se na drugi strani povrne pogodbena škoda, ki jo je domnevno utrpela zaradi tega, ter zaradi, drugič, predlogov na podlagi členov 268 in 340 PDEU, naj se uveljavi nepogodbena odgovornost Sveta, Komisije in ESZD oziroma misije Eulex Kosovo,

SPLOŠNO SODIŠČE (drugi razširjeni senat),

v sestavi M. van der Woude, predsednik, V. Tomljenović, sodnica, F. Schalin, sodnik, P. Škvařilová-Pelzl (poročevalka), sodnica, in I. Nõmm, sodnik,

sodni tajnik: L. Ramette, administrator,

* Jezik postopka: francoščina.

na podlagi pisnega dela postopka in obravnave z dne 8. julija 2020

izreka naslednjo

Sodbo

I. Dejansko stanje

1 Tožeča stranka, Liam Jenkinson, irski državljan, je bila najprej zaposlena od 20. avgusta 1994 do 5. junija 2002 na podlagi različnih zaporednih pogodb za določen čas pri Nadzorni misiji v Jugoslaviji, ki je bila ustanovljena z Memorandumom o soglasju, podpisanim 13. julija 1991 v Beogradu, in se je takrat imenovala „Nadzorna misija Evropske skupnosti (ECMM)“, nato pa je bila preimenovana v „Nadzorno misijo Evropske unije (EUMM)“ s Skupnim ukrepom Sveta z dne 22. decembra 2000 o Nadzorni misiji Evropske unije (2000/811/SZVP) (UL 2000, L 328, str. 53). Mandat ECMM in nato EUMM je bil večkrat podaljšan, nazadnje s Skupnim ukrepom Sveta 2006/867/SZVP z dne 30. novembra 2006 o podaljšanju in spremembi mandata Nadzorne misije Evropske unije (EUMM) (UL 2006, L 335, str. 48) do 31. decembra 2007.

2 Tožeča stranka je bila nato od 17. junija 2002 do 31. decembra 2009 na podlagi različnih zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas zaposlena pri Policijski misiji Evropske unije v Bosni in Hercegovini (EUPM), ki je bila ustanovljena s Skupnim ukrepom Sveta z dne 11. marca 2002 o Policijski misiji Evropske unije (2002/210/SZVP) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 18, zvezek 1, str. 278). Mandat EUPM je bil večkrat podaljšan, nazadnje s Sklepom Sveta 2011/781/SZVP z dne 1. decembra 2011 o policijski misiji Evropske unije (EUPM) v Bosni in Hercegovini (BiH) (UL 2011, L 319, str. 51) do 30. junija 2012.

3 Nazadnje je bila tožeča stranka zaposlena pri misiji Eulex Kosovo od 5. aprila 2010 do 14. novembra 2014 na podlagi enajstih zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas, od katerih je bilo prvih devet sklenjenih z vodjo misije Eulex Kosovo, zadnji dve pa s samo misijo (v nadaljevanju: enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas). Misija Eulex Kosovo je bila ustanovljena s Skupnim ukrepom Sveta 2008/124/SZVP z dne 4. februarja 2008 o misiji Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovem (EULEX KOSOVO) (UL 2008, L 42, str. 92). Večkrat je bila podaljšana, med drugim do 14. junija 2016 s Sklepom Sveta 2014/349/SZVP z dne 12. junija 2014 o spremembi Skupnega ukrepa 2008/124/SZVP (UL 2014, L 174, str. 42).

4 Med trajanjem desete pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ki je bila sklenjena z misijo Eulex Kosovo in je zajemala obdobje od 15. junija do 14. oktobra 2014, je bila tožeča stranka z dopisom vodje misije Eulex Kosovo z dne 26. junija 2014 (v nadaljevanju: dopis z dne 26. junija 2014) obveščena, da bo zaradi odločitve o prestrukturiranju misije Eulex Kosovo, ki so jo države članice sprejele 24. junija 2014, delovno mesto, na katerem je bila od zaposlitve v misiji, po 14. novembru 2014 ukinjeno in da zato njena pogodba po tem datumu ne bo podaljšana. Enajsta in zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas je bila med tožečo stranko in misijo Eulex Kosovo sklenjena za obdobje od 15. oktobra do 14. novembra 2014 (v nadaljevanju: zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas).

5 Z izjemo zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas so vse pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ki jih je tožeča stranka sklenila v zvezi s svojimi dejavnostmi v misiji Eulex Kosovo, vsebovale arbitražno klavzulo, ki je določala pristojnost belgijskih sodišč. Zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas je v členu 21 vsebovala arbitražno klavzulo, ki je določala, da je na podlagi člena 272 PDEU za vse spore v zvezi s pogodbo pristojno sodišče Evropske unije.

II. Postopka pred Splošnim sodiščem in Sodiščem

6 Tožeča stranka je 23. oktobra 2015 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo proti Svetu Evropske unije, Evropski komisiji, Evropski službi za zunanje delovanje (ESZD) in misiji Eulex Kosovo.

7 Splošno sodišče je s sklepom z dne 9. novembra 2016, Jenkinson/Svet in drugi (T-602/15, v nadaljevanju: prvotni sklep, EU:T:2016:660), odločilo o ugovorih nedopustnosti, ki so jih vložile tožene stranke, ter se izreklo za očitno nepristojno za odločanje o prvih dveh tožbenih predlogih, podanih primarno, in tretji tožbeni predlog, podan podredno, zavrglo kot očitno nedopusten. Zato je tožbo v celoti zavrnilo.

8 Po pritožbi, ki jo je tožeča stranka vložila zoper prvotni sklep, je Sodišče ta sklep razveljavilo s sodbo z dne 5. julija 2018, Jenkinson/Svet in drugi (C-43/17 P, v nadaljevanju: sodba o pritožbi, EU:C:2018:531), pri čemer je bila zadeva vrnjena v odločanje Splošnemu sodišču.

9 Po sodbi o pritožbi je bil na podlagi člena 217(2) Poslovnika Splošnega sodišča toženim strankam določen rok za vložitev odgovora na tožbo.

10 Z ločenimi akti, ki so jih vložili Komisija 31. oktobra ter Svet in ESZD 19. novembra 2018, so te stranke vložile ugovore nedopustnosti.

11 Misija Eulex Kosovo je 19. novembra 2018 vložila odgovor na tožbo.

12 Tožeča stranka je 28. januarja 2019 predložila stališče glede ugovorov nedopustnosti, ki so jih vložili Svet, Komisija in ESZD.

13 Tožeča stranka je 5. februarja 2019 vložila repliko.

14 Tožeča stranka je v dopisu, ki je bil v sodnem tajništvu vložen 12. februarja 2019, v skladu s členom 66 Poslovnika predlagala, naj se javnosti ne razkrijejo nekateri osebni podatki (razen države stalnega prebivališča), navedeni v Prilogi 2 k repliki.

15 Misija Eulex Kosovo je 21. marca 2019 vložila dupliko.

16 S sklepom prvega senata z dne 29. marca 2019 je bilo odločanje o ugovorih nedopustnosti pridržano za končno odločbo. Nato so Svet, Komisija in ESZD vložili odgovore na tožbo.

17 Tožeča stranka je 18. junija 2019 predlagala, naj se ji dovoli predložitev replike, da bi odgovorila na odgovore na tožbo, ki so jih vložili Svet, Komisija in ESZD. Ta predlog je vseboval tudi predlog za sprejetje ukrepa procesnega vodstva, s katerim naj se Komisija pozove k predložitvi kopije pogodbe, ki jo je podpisala z različnimi vodji misije Eulex Kosovo (ali vsaj z osebo, ki je misijo vodila od oktobra do novembra 2014).

18 Prvi senat je 21. junija 2019 odločil, da ne dovoli vložitve take replike. Ker je poleg tega Komisija 9. julija 2019 predložila kopijo pogodb, ki jih je podpisala z vodji misije, ki so jo vodili v obdobju med 15. junijem 2014 in 14. junijem 2015, ni bilo treba sprejeti stališča glede ukrepa procesnega vodstva, ki ga je predlagala tožeča stranka. Ta je stališče glede navedenih pogodb predložila v za to predpisanem roku.

19 Splošno sodišče (prvi senat) je 6. septembra 2019 na predlog sodnice poročevalke sprejelo ukrep procesnega vodstva (v nadaljevanju: prvi ukrep procesnega vodstva), naj se zberejo stališča tožeče stranke, na eni strani, glede nekaterih informacij in listin, ki so navedene v dupliki oziroma so tej priložene, in na drugi strani, glede irske zakonodaje, če bi se ta uporabljala v okviru tega spora. Tožeča stranka je na vprašanja, postavljena z navedenim ukrepom procesnega vodstva, odgovorila v dveh delih, in sicer 16. septembra 2019 in 27. septembra 2019.

20 Tožeča stranka je v dopisu, ki je bil v sodnem tajništvu vložen 27. septembra 2019, v skladu s členom 66 Poslovnika predlagala, naj se anonimizirajo vsi osebni, družinski, finančni in davčni podatki, navedeni v različnih obrazcih, ki jih je predložila misija Eulex Kosovo, in v Prilogi 2 k odgovoru z dne 16. septembra 2019 na prvi ukrep procesnega vodstva.

21 Ta zadeva je bila zaradi delne zamenjave sodnikov Splošnega sodišča dodeljena novi sodnici poročevalki, ki zaseda v drugem senatu.

22 Splošno sodišče je 16. januarja 2020 na predlog drugega senata na podlagi člena 28 svojega poslovnika odločilo, da se zadeva predodeli razširjenemu senatu.

23 Ker je bil en član sestave zadržan, je predsednik Splošnega sodišča z odločbo z dne 21. januarja 2020 na podlagi člena 17(2) Poslovnika določil sebe za dopolnitev sestave.

24 Splošno sodišče (drugi razširjeni senat) je 13. marca 2020 na predlog sodnice poročevalke sprejelo ukrep procesnega vodstva (v nadaljevanju: drugi ukrep procesnega vodstva), s katerim so bile tožeča stranka in tožene stranke pozvane, naj odgovorijo na različna vprašanja, kar je tožeča stranka storila v dopisu z dne 30. aprila 2020 (v nadaljevanju: odgovor z dne 30. aprila 2020), tožene stranke pa v štirih ločenih dopisih, ki so bili vsi z dne 29. maja 2020.

25 Tožeča stranka je v odgovoru z dne 30. aprila 2020 na vprašanje, naj izrecno in jasno navede pravno podlago drugega tožbenega predloga, ki ga je podala primarno, navedla, da je namen tega predloga uveljavljati nepogodbeno odgovornost institucij na podlagi členov 268 in 340 PDEU. Tožene stranke so bile pozvane, naj predstavijo morebitna stališča glede navedenega odgovora.

26 Tožeča stranka je 11. junija 2020 predstavila stališča glede odgovorov toženih strank na vprašanja, ki so jim bila postavljena v okviru drugega ukrepa procesnega vodstva (v nadaljevanju: stališča z dne 11. junija 2020).

27 Tožene stranke so v štirih ločenih dopisih, vseh z dne 12. junija 2020, predstavile stališča glede odgovora tožeče stranke z dne 30. aprila 2020.

28 Misija Eulex Kosovo je v dopisu z dne 25. junija 2020, za katerega je bilo odločeno, da bo vložen v spis postopka, predstavila stališče glede stališč z dne 11. junija 2020.

29 Splošno sodišče (drugi razširjeni senat) je 1. decembra 2020 na predlog sodnice poročevalke sprejelo ukrep procesnega vodstva (v nadaljevanju: tretji ukrep procesnega vodstva), s katerim je tožečo stranko in tožene stranke pozvalo, naj odgovorijo na različna vprašanja, kar so storile, in sicer Komisija v dopisu z dne 23. decembra 2020, tožeča stranka v dopisu z dne 24. decembra 2020 ter Svet, ESZD in misija Eulex Kosovo v treh ločenih dopisih, vseh z dne 5. januarja 2021.

30 Tožeča stranka je v dopisu z dne 14. januarja 2021 predstavila stališče glede odgovora misije Eulex Kosovo na prvo vprašanje, ki ji je bilo postavljeno v okviru tretjega ukrepa procesnega vodstva (v nadaljevanju: stališče z dne 14. januarja 2021).

III. Predlogi

31 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

primarno:

1. v zvezi s pravicami, ki izhajajo iz zasebnopravne pogodbe:

   – njeno pogodbeno razmerje preoblikuje v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas;

   – ugotovi, da so tožene stranke v zvezi z odpovedjo pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas kršile svoje pogodbene obveznosti in zlasti obveznost predhodnega obvestila;

     posledično, kot odškodnino za škodo, nastalo z zlorabo zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas na račun daljše negotovosti tožeče stranke, in zaradi kršitve obveznosti predhodnega obvestila o odpovedi pogodbe;

     – toženim strankam naloži, da morajo tožeči stranki plačati odškodnino v višini 176.601,55 EUR, izračunano glede na njeno delovno dobo v misijah, ki jih je ustanovila Unija […];

     – podredno, toženim strankam naloži, da morajo tožeči stranki plačati odškodnino v višini 45.985,15 EUR, izračunano ob upoštevanju trajanja njenega dela pri [misiji Eulex Kosovo];

   – ugotovi, da odpoved pogodbe o zaposlitvi tožeče stranke ni zakonita, in posledično toženim strankam naloži, naj ji plačajo odškodnino, ocenjeno *ex aequo et bono* na 50.000 EUR;

   – ugotovi, da tožene stranke niso sestavile dokumentov o prenehanju pogodbe v skladu s socialno zakonodajo, in

     – jim naloži, da morajo tožeči stranki plačati znesek 100,00 EUR na dan zamude od vložitve te tožbe;

     – jim naloži, da morajo tožeči stranki posredovati dokumente o prenehanju pogodbe, ki izhajajo iz socialne zakonodaje;

   – toženim strankam naloži plačilo obresti na [zgoraj navedene] zneske, izračunane po belgijski zakonski obrestni meri[;]

2. v zvezi z zlorabo pooblastil in obstoječo diskriminacijo:

   – ugotovi, da so [Svet, Komisija in ESZD] tožečo stranko v obdobju zaposlitve v misijah, ki so jih ustanovili, brez objektivne utemeljitve obravnavali diskriminatorno, in sicer glede njene plače, pokojninskih pravic in s tem povezanih ugodnosti ter glede varnosti poznejše zaposlitve;

   – ugotovi, da bi [Svet, Komisija ali ESZD] moral oz. morala zaposliti tožečo stranko kot začasnega uslužbenca;

   – [Svetu, Komisiji in ESZD] naloži plačilo odškodnine zaradi izgube plače, pokojnine, nadomestil in ugodnosti, povzročene [z zgoraj navedenimi] kršitvami prava Unije;

     jim naloži plačilo obresti na te zneske, izračunane po belgijski zakonski obrestni meri[;]

   – strankam določi rok za določitev navedene odškodnine ob upoštevanju naziva in plačilnega razreda, v katerem bi morala biti zaposlena tožeča stranka, povprečnega zvišanja plače, razvoja njene kariere, nadomestil, ki bi jih torej morala prejemati iz naslova pogodbe začasnega uslužbenca, ter dobljene rezultate primerja s plačo, ki jo je tožeča stranka dejansko prejemala[;]

   podredno:

   – ugotovi, da so tožene stranke kršile svoje obveznosti;

   – jim naloži, da morajo tožeči stranki za škodo, nastalo zaradi teh kršitev, plačati odškodnino, ocenjeno *ex aequo et bono* na 150.000,00 EUR;

   vsekakor:

   toženim strankam naloži plačilo stroškov.

32 Svet Splošnemu sodišču predlaga, naj:

   – primarno, tožbo razglasi za nedopustno v delu, ki se nanaša nanj;

   – podredno, tožbo razglasi za nedopustno, ker je bila vložena po izteku roka;

   – najbolj podredno, tožbo razglasi za neutemeljeno;

   – tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

33 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

   – tožbo v zvezi z njo zavrže kot nedopustno;

   – podredno, tožbo zavrne kot neutemeljeno;

   – tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

34 ESZD Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– tožbo zavrže kot nedopustno, ker je bila vložena po izteku roka;

– vsekakor tožbo zavrže kot nedopustno v delu, ki se nanaša nanjo;

– podredno, tožbo zavrne kot neutemeljeno;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

35 Misija Eulex Kosovo Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– primarno, tožbo zavrže kot nedopustno, ker je bila vložena po izteku roka;

– podredno, tožbo zavrne kot neutemeljeno;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

IV. Pravo

36 Najprej je treba iz razlogov, ki jih je navedla tožeča stranka, ugoditi njenima predlogoma, ki ju je vložila na podlagi člena 66 Poslovnika, za nerazkritje in anonimizacijo osebnih podatkov, kot sta navedena v točkah 14 in 20 zgoraj.

A. Uvodne ugotovitve

37 Uvodoma je treba zaradi učinkovitega izvajanja sodne oblasti najprej natančno določiti pravno podlago ter predmet tožbe in prvih treh tožbenih predlogov tožeče stranke. Nato bo treba spomniti na obseg sodbe o pritožbi.

1. Pravna podlaga ter predmet tožbe in prvih treh tožbenih predlogov tožeče stranke

38 Tožeča stranka s prvimi tremi tožbenimi predlogi, kot jih je Sodišče povzelo v točki 3 sodbe o pritožbi, Splošnemu sodišču v bistvu formalno predlaga, naj:

– primarno, njeno pogodbeno razmerje preoblikuje v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, ugotovi, da so tožene stranke kršile svoje pogodbene obveznosti in zlasti obveznost predhodnega obvestila pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, ugotovi, da je bila njena odpustitev nezakonita, in navedenim strankam posledično naloži povrnitev škode, nastale zaradi zlorabe zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas, kršitve obveznosti predhodnega obvestila o odpovedi pogodbe in nezakonite odpustitve (v nadaljevanju: prvi tožbeni predlog);

– primarno, ugotovi, da so jo Svet, Komisija in ESZD v obdobju zaposlitve v mednarodnih misijah Unije, navedenih v točkah od 1 do 3 zgoraj (v nadaljevanju: misije), obravnavali diskriminatorno glede njene plače, pokojninskih pravic in drugih ugodnosti, ugotovi, da bi morala biti pri enem izmed njih zaposlena kot začasni uslužbenec, in jim zato naloži plačilo odškodnine za škodo, ki jo je utrpela zaradi tega (v nadaljevanju: drugi tožbeni predlog), in

– podredno, toženim strankam naloži, naj ji na podlagi svoje nepogodbene odgovornosti plačajo odškodnino za škodo, ki ji je nastala zaradi kršitev njihovih obveznosti (v nadaljevanju: tretji tožbeni predlog).

39 Na prvem mestu, najprej je treba odločiti o vprašanju, ali je treba, kot implicitno trdijo Svet, ESZD in misija Eulex Kosovo, ko se sklicujejo na nedopustnost tožbe zaradi prepozne vložitve, navedeno tožbo šteti za ničnostno tožbo, vloženo na podlagi člena 263 PDEU.

40 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da začetna vloga res vsebuje različne navedbe, ki lahko vzbujajo vtis, da tožba vsaj delno temelji na določbah člena 263 PDEU. Tako je na vrhu prve strani tožbe naveden naslov „Ničnostna in odškodninska tožba“, v točki 158 tožbe pa tožeča stranka trdi, da je „odločitev o nepodaljšanju [njene pogodbe] nezakonita in jo je treba razglasiti za nično“. Poleg tega je seznam listin, priloženih tožbi, naslovljen „Seznam listin, priloženih ničnostni tožbi […]“, priloge k tožbi pa so opredeljene kot „priloga št. […] k ničnostni tožbi“.

41 Vendar poleg dejstva, da tožeča stranka tako v stališčih glede ugovorov nedopustnosti kot v repliki formalno zanika, da je vložila kakršno koli ničnostno tožbo, v bistvu iz tožbe jasno izhaja, da kljub terminološkim približkom v njenih pisanjih, kot so navedeni v točki 40 zgoraj, tožeča stranka ni nameravala vložiti tožbe na podlagi člena 263 PDEU.

42 Prvič, prvi trije tožbeni predlogi tožeče stranke, ki formalno določajo predmet spora, namreč ne vsebujejo predloga za razglasitev ničnosti katerega koli akta, zlasti ne dopisa z dne 26. junija 2014 ali odločbe, s katero bi jo ta dopis seznanjal. Nasprotno, ugotoviti je treba, da navedeni tožbeni predlogi, kot je podrobno navedeno v točkah od 50 do 62 spodaj, vsebujejo samo predloge za preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas na eni strani ter zahtevke za povrnitev pogodbene in nepogodbene škode na drugi strani.

43 Drugič, v nasprotju s tem, kar v bistvu trdijo Svet in ESZD v ugovorih nedopustnosti, ki sta ju vložila, in misija Eulex Kosovo v odgovoru na tožbo, tožeča stranka ne izpodbija utemeljenosti nepodaljšanja svoje pogodbe. Kot je tožeča stranka namreč formalno navedla tako v stališčih glede ugovorov nedopustnosti kot v repliki, na splošno ne izpodbija pravice misije Eulex Kosovo, da odpove delovno razmerje, in ne zahteva vrnitve na delovno mesto.

44 Tretjič, tožeča stranka nikjer v svojih pisanjih ne trdi, da je dokazala nezakonitost katerega koli akta, zato da bi predlagala razglasitev njegove ničnosti. Kvečjemu se v bistvu, kot je navedla v odgovoru na vprašanje, ki ji je bilo postavljeno na obravnavi, ki je bil zabeležen v zapisniku obravnave, sklicuje na nezakonitost Skupnega ukrepa 2008/124, da bi dobila povračilo nepogodbene škode, ki jo zatrjuje, in to v okviru drugega tožbenega predloga, ki ga je podala primarno.

45 Glede na zgornje preudarke je treba ugotoviti, da ta tožba ni bila vložena na podlagi člena 263 PDEU. Zato je treba ugovor nedopustnosti, ki izhaja iz prepozne vložitve domnevne ničnostne tožbe, vložene zoper dopis z dne 26. junija 2014, ki so ga vložili Svet, ESZD in misija Eulex Kosovo, zavrniti kot dejansko in pravno neutemeljen.

46 Na drugem mestu, preučiti je treba, ali tožba, kot je tožeča stranka trdila v okviru pisnega dela postopka, vsebuje ugovor nezakonitosti na podlagi člena 277 PDEU, vložen zoper Skupni ukrep 2008/124.

47 Tožeča stranka namreč v stališčih glede ugovorov nedopustnosti in v repliki poudarja, da čeprav se v obravnavani zadevi njeni tožbeni razlogi nanašajo na kršitev prava, ki se uporablja za pogodbe, ni vložila ničnostne tožbe na podlagi člena 263 PDEU, „temveč odškodninsko tožbo, ki temelji primarno na členu 272 [PDEU] in dodatno na členih 277 PDEU (ugovor nezakonitosti) in 268 PDEU (nepogodbena odgovornost Unije)“.

48 Na tej podlagi, kot je bilo poudarjeno že v točki 44 zgoraj, iz pisanj tožeče stranke izhaja, da se je ta sklicevala na nezakonitost Skupnega ukrepa 2008/124 kvečjemu zato, da bi dokazala utemeljenost zahtevka za povračilo nepogodbene škode, ki jo zatrjuje v okviru drugega tožbenega predloga, podanega primarno. Poleg tega bi bilo treba tudi ob domnevi, da je tožeča stranka podala ugovor nezakonitosti Skupnega ukrepa 2008/124 na podlagi člena 277 PDEU, torej ugotoviti, da ta zahtevek ni podprt z nobenimi pravnimi ali dejanskimi trditvami, predstavljenimi v tožbi, ter da bi bilo zato treba, ker tožeča stranka ne navaja nobene trditve v podporo temu ugovoru, ugotoviti, da ta ugovor ne izpolnjuje pogojev iz člena 76(d) Poslovnika, in ga torej razglasiti za nedopustnega (glej v tem smislu in po analogiji sodbi z dne 14. julija 2016, Alesa/Komisija, T-99/14, neobjavljena, EU:T:2016:413, točke od 87 do 91, in z dne 3. marca 2021, Barata/Parlament, T-723/18, v pritožbenem postopku, EU:T:2021:113, točke od 59 do 62).

49 Na tretjem mestu, določiti je treba pravno podlago in predmet prvih treh tožbenih predlogov tožeče stranke.

50 Prvi tožbeni predlog, podan primarno, je bil na eni strani podan pred sodiščem Unije na podlagi člena 272 PDEU v okviru arbitražne klavzule, *s katero se določa pristojnost tega sodišča* in ki jo vsebuje zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas, sklenjena med tožečo stranko in misijo Eulex Kosovo.

51 Iz obrazložitve tožbe pod naslovom „Sodna pristojnost“ namreč izhaja, da se tožeča stranka s tem, ko jo navaja, sklicuje na navedeno arbitražno klavzulo, ki določa Sodišče Evropske unije kot pristojno za odločanje o sporu v zvezi z navedeno pogodbo, pri čemer se izrecno sklicuje na člen 272 PDEU.

52 Kar na drugi strani zadeva predmet zahtevkov, navedenih v okviru prvega tožbenega predloga, kot je razvidno iz povzetka, ki ga je o tem pripravilo Sodišče in je naveden v točki 38 zgoraj, tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj zaporedne pogodbe o zaposlitvi za določen čas preoblikuje v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in ugotovi, da pogoji, pod katerimi je misija Eulex Kosovo odpovedala to pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, pomenijo kršitev delovnega prava, ki se uporablja za to vrste pogodbe. Na tej podlagi se tožeča stranka v samem besedilu prvega tožbenega predloga, kot je naveden v točki 31 zgoraj, opira predvsem na formalna in vsebinska pravila, ki se uporabljajo za odpoved pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, ter se sklicuje na pravila o nadomestilu namesto odpovednega roka.

53 Tako je predmet tožbe v zvezi s prvim primarnim tožbenim predlogom znotraj okvira, ki ga opredeljujejo pogodba ali pogodbe o zaposlitvi tožeče stranke, ki se berejo in razlagajo z vidika delovnega prava, ki se uporablja.

54 Glede na zgornje preudarke je treba šteti, da je namen prvega primarnega tožbenega predloga glede na pravo, ki se uporablja za zadevno pogodbeno razmerje, doseči, na eni strani, preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas ter, na drugi strani, zaradi navedenega preoblikovanja in kršitve pogodbenih

obveznosti s strani toženih strank povračilo celotne pogodbene škode, ki je domnevno nastala zaradi veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas ter kršitve pravic tožeče stranke v okviru pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas in pogojev odpovedi te vrste pogodbe.

55 V zvezi z drugim tožbenim predlogom, prav tako podanim primarno, je tožeča stranka, prvič, v odgovoru z dne 30. aprila 2020 navedla, da je namen tega predloga „uveljavljati nepogodbeno odgovornost institucij na podlagi členov 268 in 340 [PDEU] v povezavi z oblikovanjem pravnega okvira […] v zvezi z zaposlovanjem mednarodnega pogodbenega osebja v misijah, ki je [bilo] nezakonito iz razlogov, navedenih v tožbi“.

56 Drugič, ugotoviti je treba, da čeprav taka pravna podlaga v tožbi ni izrecno navedena, je iz obrazložitve te tožbe jasno razvidno, da je namen tega tožbenega predloga doseči povračilo škode, povezane z odločitvami institucij o politiki zaposlovanja mednarodnega civilnega osebja na mednarodnih misijah Unije, za katere je delala tožeča stranka.

57 Najprej, kot je Sodišče samo povzelo v točki 3 sodbe o pritožbi, tožeča stranka namreč z drugim tožbenim predlogom Splošnemu sodišču predlaga, naj ugotovi, da so jo Svet, Komisija in ESZD v obdobju zaposlitve v treh misijah, navedenih v točkah od 1 do 3 zgoraj, obravnavali diskriminatorno glede njene plače, pokojninskih pravic in drugih ugodnosti, naj ugotovi, da bi morala biti pri enem izmed njih zaposlena kot začasni uslužbenec, in naj jim zato naloži plačilo odškodnine za nastalo škodo.

58 Dalje, odškodninski zahtevek, ki ga vsebuje drugi tožbeni predlog, ni vložen proti misiji Eulex Kosovo, to je pogodbeni stranki, s katero je tožeča stranka sklenila zadnjo pogodbo o zaposlitvi za določen čas, ki vsebuje arbitražno klavzulo, v kateri je določena pristojnost sodišča Unije.

59 Nazadnje, v stališčih glede ugovorov nedopustnosti v zvezi z drugim tožbenim predlogom tožeča stranka, kot je poudarjeno v točki 55 zgoraj, ni samo izrecno navedla določbe členov 268 in 340 PDEU, temveč je poleg tega s tem, da jo je ohranila, pojasnila obrazložitev, navedeno v tožbi, s katero je podprla svoj odškodninski zahtevek na podlagi nepogodbene odgovornosti zadevnih toženih strank.

60 Glede na zgornje preudarke je treba šteti, da drugi primarni tožbeni predlog temelji na določbah členov 268 in 340 PDEU ter da je njegov namen doseči, da Svet, Komisija in ESZD povrnejo nepogodbeno škodo, ki naj bi jo tožeča stranka utrpela zaradi njihove politike zaposlovanja mednarodnega civilnega osebja v misijah, za katere je delala tožeča stranka.

61 Glede tretjega tožbenega predloga, ki je bil podan podredno, ni sporno, da temelji na določbah členov 268 in 340 PDEU. Namen navedenega predloga je doseči priznanje nepogodbene odgovornosti „evropskih institucij“ za škodo, ki naj bi jo utrpela tožeča stranka, če bi Splošno sodišče zavrnilo prva dva tožbena predloga, ki ju je podala primarno.

62 Skratka, glede določitve predmeta te tožbe je iz ugotovitev v točkah 45, 48, 54, 60 in 61 zgoraj razvidno, da je bila navedena tožba, kar zadeva prvi primarni tožbeni predlog, vložena na podlagi arbitražne klavzule o določitvi pristojnosti sodišča Unije, ki jo vsebuje zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas, ter da je ta tožba, kar zadeva drugi tožbeni predlog, prav tako podan primarno, in tretji tožbeni predlog, podan podredno, tožba za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti, vložena na podlagi členov 268 in 340 PDEU.

2. Pristojnost Splošnega sodišča po sodbi o pritožbi

63 Sodišče je v točki 1 izreka sodbe o pritožbi razveljavilo prvotni sklep v celoti. Poleg tega je v točki 2 izreka zadevo vrnilo v odločanje Splošnemu sodišču, ker ni moglo samo meritorno odločiti o zadevi. Zato mora Splošno sodišče odločiti o vseh predlogih iz tožbe.

64 Na tej podlagi je treba, na prvem mestu, v zvezi s prvim tožbenim predlogom spomniti, da je Sodišče v točkah 49 in 50 sodbe o pritožbi štelo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da se je izreklo za očitno nepristojno za odločanje, med drugim, o navedenem predlogu, medtem ko bi z vidika točke 10 sodbe z dne 1. julija 1982, Porta/Komisija (109/81, EU:C:1982:253), ki jo je omenilo v točki 44 sodbe o pritožbi, moralo preveriti, ali, in če da, koliko je lahko upoštevalo tudi pogodbe o zaposlitvi, sklenjene pred zadnjo pogodbo o zaposlitvi za določen čas.

65 Iz točk od 45 do 47 sodbe o pritožbi pa je razvidno, da so zahteve tožeče stranke povezane z obstojem enotnega in neprekinjenega delovnega razmerja, ki temelji na zaporednih pogodbah o zaposlitvi za določen čas, in da se zato nanašajo na preoblikovanje vseh pogodb in temeljijo na vseh teh pogodbah, vključno z zadnjo pogodbo o zaposlitvi za določen čas. Sodišče je iz tega v točki 48 te sodbe sklepalo, da tožba vsebuje zahteve, ki izhajajo tudi iz zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas.

66 Zato mora Splošno sodišče v zvezi z zahtevami iz prvega tožbenega predloga te zahteve preučiti tudi ob upoštevanju pogodb o zaposlitvi, ki so bile sklenjene pred zadnjo pogodbo o zaposlitvi za določen čas.

67 Na drugem mestu, ker odškodninski zahtevki tožeče stranke – tako v drugem kot v tretjem tožbenem predlogu – niso vloženi v okviru arbitražne klavzule na podlagi člena 272 PDEU, temveč na podlagi člena 268 in člena 340, drugi odstavek, PDEU, pristojnost Splošnega sodišča za odločanje o njih ni odvisna od arbitražnih klavzul v različnih pogodbah o zaposlitvi za določen čas, ki jih je sklenila tožeča stranka.

68 Poleg tega iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je za nadzor nad akti upravljanja s kadri v zvezi z operacijami „na področju“ pristojno Splošno sodišče, v primeru pritožbe pa Sodišče. Po mnenju Sodišča ta pristojnost izhaja, kar zadeva spore na področju nepogodbene odgovornosti, iz člena 268 PDEU v povezavi s členom 340, drugi odstavek, PDEU, ob upoštevanju člena 19(1) PEU in člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (glej v tem smislu sodbo z dne 19. julija 2016, H/Svet in drugi, C-455/14 P, EU:C:2016:569, točka 58). V zvezi s tem je Sodišče odločilo, da odločbi o premeščanju članov misije na področje operacij, čeprav sta bili sprejeti v okviru skupne zunanje in varnostne politike (SZVP), ne spadata med akte, na katere se nanašata člen 24(1), drugi pododstavek, PEU in člen 275, prvi odstavek, PDEU, ter da zato spadata v pristojnost sodišča Unije na podlagi zgoraj navedenih splošnih določb Pogodbe DEU v zvezi s spori na področju nepogodbene odgovornosti (glej v tem smislu sodbo z dne 19. julija 2016, H/Svet in drugi, C-455/14 P, EU:C:2016:569, točka 59).

69 V obravnavani zadevi iz predmetov odškodninskih zahtevkov, ki jih je tožeča stranka podala v drugem in tretjem tožbenem predlogu, kot so opredeljeni v točkah od 55 do 61 zgoraj, izhaja, da se, kolikor se nanašajo na pravni okvir pogodbenega zaposlovanja mednarodnega civilnega osebja v misijah na splošno in na posebne pogoje zaposlitve tožeče stranke, nanašajo na akte upravljanja s kadri. Zato je z vidika sodne prakse, navedene v točki 68 zgoraj, Splošno sodišče pristojno za preučitev navedenih predlogov na podlagi člena 268 in člena 340, drugi odstavek, PDEU.

70 Skratka, Splošno sodišče je pristojno, da preuči na eni strani zahteve, podane v okviru prvega tožbenega predloga na podlagi arbitražne klavzule o določitvi pristojnosti sodišča Unije, ki jo vsebuje zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas, in na drugi strani zahteve, izražene v okviru drugega in tretjega tožbenega predloga, ki sta bila podana primarno oziroma podredno, na podlagi člena 268 in člena 340, drugi odstavek, PDEU.

B. Dopustnost

71 Tožene stranke navajajo več ugovorov nedopustnosti. Skupaj ali ločeno trdijo, prvič, da podredni odškodninski zahtevek ni dovolj jasen in, drugič, da jim ni mogoče pripisati dejanskega stanja, odločb in morebitnih pomanjkljivosti, na katere se sklicuje tožeča stranka.

72 Tožeča stranka izpodbija utemeljenost teh dveh ugovorov nedopustnosti.

73 Najprej, v zvezi s prvim ugovorom nedopustnosti, ki se nanaša na nejasnost podrednega odškodninskega zahtevka in je povezan izključno s tretjim tožbenim predlogom, ker je ta podan podredno glede na prva dva tožbena predloga, je treba njegovo morebitno preučitev pridržati za primer, da bi bila prva tožbena predloga zavrnjena.

74 V zvezi z drugim ugovorom nedopustnosti, da dejanskega stanja, odločb in morebitnih pomanjkljivosti, na katere se sklicuje tožeča stranka, ni mogoče pripisati toženim strankam, te v bistvu trdijo, da niso sklenile nobene pogodbene vezi s tožečo stranko (Svet, ESZD ali Komisija) ali da niso sklenile nobene vezi z njo pred 5. aprilom 2010 (misija Eulex Kosovo). Spornih ravnanj naj jim torej ne bi bilo mogoče pripisati niti v celoti niti delno.

75 Prvič, ugotoviti je treba, da se vse trditve, navedene v podporo temu ugovoru nedopustnosti, nanašajo – vsaj v bistvu – na predlog za preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in na zahtevek za povračilo pogodbene škode, ki naj bi jo utrpela tožeča stranka. Glede na ugotovitev v točki 54 zgoraj pa je tožeča stranka navedeni zahtevi podala v okviru prvega primarnega tožbenega predloga. Zato je treba šteti, da je navedeni ugovor nedopustnosti v bistvu vložen ne zoper tožbo v celoti, temveč samo zoper prvi tožbeni predlog.

76 Drugič, ugotoviti je treba, da kadar Splošno sodišče v okviru arbitražne klavzule na podlagi člena 272 PDEU odloča o tožbi, ki je povezana z delovnim pravom in se nanaša predvsem na vprašanje, ali je treba pogodbeno razmerje preoblikovati v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, je preučitev morebitne vpletenosti toženih strank v navedenem razmerju in po potrebi zadevnega obdobja vprašanje, ki je tesno povezano s preučitvijo utemeljenosti tožbe.

77 Tretjič, drugače ne more biti pri preučitvi vprašanja, ali in koliko je vsaka od toženih strank odgovorna za pogodbeno škodo, na katero se tožeča stranka sklicuje v okviru prvega tožbenega predloga, in to še toliko bolj, ker se predlog za preoblikovanje v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in posledični odškodninski zahtevek nanašata ne samo na delovno razmerje, ki ga je tožeča stranka vzpostavila v okviru svojih dejavnosti v misiji Eulex Kosovo, temveč tudi na delovni razmerji, ki sta bili vzpostavljeni v okviru prvih dveh misij, navedenih v točkah 1 in 2 zgoraj. Vendar je na eni strani misija Eulex Kosovo dobila pravno osebnost šele leta 2014, ko je bil s Sklepom 2014/349 vstavljen člen 15a Skupnega ukrepa 2008/124. Na drugi strani prvi misiji, kot je razvidno iz točk 1 in 2 zgoraj, nista več aktivni. Zato, če bi bilo treba ugoditi predlogu za preoblikovanje vseh delovnih razmerij tožeče stranke na treh misijah med 20. avgustom 1994 in 14. novembrom 2014 v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in

odškodninskemu zahtevku za zatrjevano pogodbeno škodo, bi bilo treba vsekakor do priznanja pravne osebnosti misiji Eulex Kosovo 12. junija 2014 opredeliti institucije Unije, ki se jim lahko pripiše odgovornost v zvezi z zadevnimi dejavnostmi.

78 Torej bo šele po vsebinski preučitvi prvega tožbenega predloga mogoče, glede na pravo, ki se uporablja, eventualno ugotoviti, koliko so zahteve, ki jih je tožeča stranka navedla v navedenem predlogu, utemeljene za vsako od toženih strank.

79 Glede na zgornje preudarke in okoliščine obravnavane zadeve Splošno sodišče meni, da je v interesu učinkovitega izvajanja sodne oblasti primerno preučiti zahteve, izražene v okviru prvega tožbenega predloga, preden se morebiti preučijo navedeni ugovori nedopustnosti (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 26. februarja 2002, Svet/Boehringer, C-23/00 P, EU:C:2002:118, točka 52).

C. Vsebinska presoja

1. Primarni predlog za preoblikovanje pogodbenega razmerja v pogodbo za zaposlitvi za nedoločen čas in za povračilo pogodbene škode (prvi tožbeni predlog)

a) Predlog za preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas

80 V zvezi s preučitvijo utemeljenosti predloga, navedenega v prvem tožbenem predlogu, v delu, v katerem se predlaga, naj se zaporedne pogodbe o zaposlitvi za določen čas tožeče stranke preoblikujejo v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, je treba poudariti, da tožeča stranka v delu, ki se nanaša na predmet tožbe, in predlogih tožbe s prvim tožbenim predlogom na splošno predlaga, naj se „njeno pogodbeno razmerje preoblikuje v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas“. Poleg tega iz obrazložitve tožbe, ki podpira navedeni predlog, izhaja, da tožeča stranka „pogodbeno razmerje“ razume kot vse zaporedne pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ki jih je sklenila v okviru svojih dejavnosti v misijah iz točk od 1 do 3 zgoraj. Zato se predlog za preoblikovanje pogodbenega razmerja v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in odškodninski zahtevek za zatrjevano pogodbeno škodo primarno nanašata na vse pogodbe, sklenjene v okviru njenih dejavnosti v misijah, in podredno na enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas v zvezi z njenimi dejavnostmi v misiji Eulex Kosovo.

81 Vendar je iz sodbe o pritožbi razvidno, da sodna pristojnost Splošnega sodišča izhaja iz arbitražne klavzule o določitvi pristojnosti sodišča Unije, ki jo vsebuje zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas, in da ta pristojnost, kot je bilo ugotovljeno v točkah od 64 do 66 zgoraj, zajema vse predloge, ki izhajajo iz zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas ali so neposredno povezani z obveznostmi, ki izhajajo iz te pogodbe.

82 Zato je treba, ker je zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas del enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, ki se nanašajo na dejavnosti tožeče stranke v misiji Eulex Kosovo, najprej preučiti predlog tožeče stranke za preoblikovanje enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas. Če bi bilo treba ta predlog zavrniti, Splošno sodišče namreč ne bi bilo pristojno za preučitev predloga za preoblikovanje prvih dveh sklopov pogodb

o zaposlitvi za določen čas, ki jih je tožeča stranka sklenila v okviru svojih dejavnosti na prvih dveh misijah iz točk 1 in 2 zgoraj, v eno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, ker te pogodbe o zaposlitvi za določen čas niso vsebovale arbitražne klavzule o določitvi pristojnosti sodišča Unije.

83 Za preučitev predloga za preoblikovanje enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas je treba določiti pravo, ki se uporablja za pogodbeno razmerje med tožečo stranko in misijo Eulex Kosovo ali vodji misije, kar zadeva prvih devet pogodb o zaposlitvi za določen čas, nato pa navedeno pravo tudi uporabiti.

1) Določitev prava, ki se uporablja za enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas

84 Tožeča stranka v zvezi s pravom, ki se uporablja za njeno pogodbeno razmerje v okviru misije Eulex Kosovo, trdi, da so bili kršeni na eni strani različne določbe belgijskega prava ali, podredno, irskega prava ter na drugi strani več pravil in splošnih načel prava Unije, zlasti načel in pravil, ki so bila določena v Direktivi Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 368). Na podlagi določb Uredbe (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja (Rim I) (UL 2008, L 177, str. 6), zlasti njenega člena 8(4), bi bilo treba za ta spor uporabiti belgijsko pravo. Tožeča stranka se v zvezi z zatrjevano kršitvijo splošnih načel prava Unije sklicuje na sodno prakso sodišča Unije, iz katere naj bi izhajalo, da se je na načela, ki izhajajo iz Direktive 1999/70, mogoče sklicevati proti institucijam Unije, kadar so poseben izraz temeljnih pravil iz Pogodbe EU in splošnih načel, ki se za navedene institucije uporabljajo neposredno. Poleg tega se tožeča stranka sklicuje na kršitev Evropskega kodeksa dobrega ravnanja javnih uslužbencev Evropskega varuha človekovih pravic (v nadaljevanju: kodeks dobrega ravnanja), v katerem so po njenem mnenju v bistvu povzete vse pravice delavcev, kot so te pravice zaščitene z instrumenti Unije in nacionalnimi akti.

85 Tožeča stranka najprej trdi, da je bila na eni strani njena zaposlitev na podlagi zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas nezakonita in da zahtevane formalnosti na podlagi belgijskega prava pred sklenitvijo navedenih pogodb o zaposlitvi za določen čas niso bile spoštovane. Zato predlaga, naj se njeno pogodbeno razmerje preoblikuje v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas. Na drugi strani naj bi bile zaradi tega preoblikovanja kršene vse njene socialne pravice, ki jih je imela kot delavec, zaposlen v okviru pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, zlasti na področju socialne varnosti in pokojnin, pa tudi obveščanja, svetovanja, vročitve in odpovedi pogodbe. Nasprotno pa izjavlja, da ne izpodbija zakonitosti odločbe o nepodaljšanju svoje pogodbe in da ne zahteva vrnitve na delovno mesto.

86 Dalje, nasprotuje trditvi, da je pravo, ki se uporablja za njeno pogodbeno razmerje, avtonomno pravo misije Eulex Kosovo, zlasti ker se pravni instrumenti, na katere se ta misija sklicuje, zanjo ne uporabljajo.

87 Nazadnje, v odgovor na vprašanje, ki ji je bilo postavljeno v okviru prvega ukrepa procesnega vodstva, s katerim je bila pozvana, naj predstavi morebitna stališča glede irske zakonodaje, ki se po mnenju misije Eulex Kosovo uporablja za ta spor, tožeča stranka na eni strani trdi, da v okoliščinah obravnavane zadeve ne obstajajo objektivni razlogi, ki bi utemeljevali uporabo pogodb o zaposlitvi za določen čas po preteku zgornje meje štirih let, določene v členu 9 Protection of Employees (Fixed – Term Work) Act 2003 (zakon iz leta 2003 o varstvu delavcev, zaposlenih za določen čas, v nadaljevanju: zakon iz leta 2003), tako da je treba v skladu z navedenim členom pogodbeno razmerje preoblikovati v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

Na drugi strani je navedla, da kršitev določb člena 8 zakona iz leta 2003 v zvezi z obveznostmi predhodnega obveščanja, ki jih ima delodajalec do delavca pri podaljšanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas, „povzroči *ipso facto* preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas“.

88 Misija Eulex Kosovo, ki jo v veliki meri podpirajo Svet, Komisija in ESZD, nasprotuje trditvam tožeče stranke.

89 Misija Eulex Kosovo in ESZD zlasti trdita, da je pravo, ki se uporablja za delovno razmerje, vzpostavljeno v okviru enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, sestavljeno iz avtonomnega prava misije Eulex Kosovo, kot se je razvilo od njene ustanovitve leta 2008. Namen tega avtonomnega prava naj bi bila ureditev pogodb o zaposlitvi, ki jih misija sklepa s pogodbenimi uslužbenci, ob upoštevanju njenih posebnosti, zlasti začasne narave. Ob predpostavki, da Splošno sodišče ne uporabi takega avtonomnega prava, misija v skladu z Uredbo Rim I in določbami enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas glede na stalno davčno rezidentstvo tožeče stranke na Irskem trdi, da se za zadevno pogodbeno razmerje uporablja irsko delovno pravo. Svet se izrecno strinja s temi trditvami misije Eulex Kosovo.

i) Uvodne ugotovitve

90 Iz trditev strank je razvidno, da se sklicujejo na različne normativne vire, ki se po njihovem mnenju uporabljajo v obravnavani zadevi.

91 V zvezi s tem je treba, prvič, preučiti trditve ESZD in misije Eulex Kosovo, da bi bilo treba v obravnavani zadevi uporabiti avtonomno pravo, ki se je razvilo od ustanovitve misije leta 2008 in katerega namen je urediti pogodbe o zaposlitvi, sklenjene s pogodbenimi uslužbenci, ob upoštevanju njenih posebnosti.

92 Za to je dovolj ugotoviti, da zakonodajalec Unije na podlagi določb primarnega prava in zlasti člena 336 PDEU ni sprejel pravil, ki bi na primer v Pogojih za zaposlitev drugih uslužbencev Evropske unije (v nadaljevanju: PZDU) ali katerem koli drugem aktu urejala pogoje za zaposlitev pogodbenega osebja misije SZVP, kot je misija Eulex Kosovo.

93 Poleg tega iz besedila aktov, sprejetih po ustanovitvi navedene misije, ni razvidno, da vsebujejo določbe, s katerimi bi bilo mogoče rešiti spor, ki je podlaga prvega tožbenega predloga, in sicer predlog za preoblikovanje enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas na eni strani in predlog za povračilo pogodbene škode, ki je domnevno nastala v okviru zadevnega delovnega razmerja, na drugi strani.

94 Zato se ESZD in misija Eulex Kosovo napačno sklicujeta na uporabo avtonomnega prava za ta spor.

95 Drugič, glede kršitve kodeksa dobrega ravnanja, na katero se sklicuje tožeča stranka, je iz samega besedila navedenega kodeksa, zlasti iz njegovih členov od 1 do 3, razvidno, da gre za vodnik po dobri upravni praksi, ki bi ga morali institucije, organi, uradi ali agencije Unije, njihove uprave in uslužbenci spoštovati v svojih odnosih z javnostjo. V skladu z določbami člena 3(2) navedenega kodeksa se načela, ki jih določa, ne uporabljajo za razmerja med navedenimi subjekti in njihovimi uradniki ali drugimi uslužbenci Unije. Tožeča stranka se torej na neupoštevanje določb navedenega kodeksa ne more učinkovito sklicevati v svojih odnosih s katero koli od toženih

strank kot delodajalcem (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 7. julija 2010, Tomas/Parlament, F-116/07, F-13/08 in F-31/08, EU:F:2010:77, točki 85 in 86). Zato je treba očitek glede kršitve navedenega kodeksa zavrniti kot neutemeljen.

96 Tretjič, glede uporabe splošnih načel prava Unije, na katera se sklicuje tožeča stranka, načelo prepovedi zlorabe prava, na podlagi katerega se na pravne norme nihče ne more sklicevati z namenom zlorabe, spada med splošna pravna načela, katerih spoštovanje zagotavlja sodišče Unije (glej sodbo z dne 21. septembra 2011, Adjemian in drugi/Komisija, T-325/09 P, EU:T:2011:506, točka 59 in navedena sodna praksa; glej v tem smislu tudi sodbo z dne 6. februarja 2018, Altun in drugi, C-359/16, EU:C:2018:63, točka 49).

97 Poleg tega je zakonodajalec Unije z Direktivo 1999/70 in natančneje z izvajanjem okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega 18. marca 1999 (v nadaljevanju: okvirni sporazum o delu za določen čas), ki je priloga k navedeni direktivi, določil pravni okvir, katerega cilj je preprečevanje zlorab prava, ki izhajajo iz uporabe veriženja pogodb ali delovnih razmerij za določen čas.

98 Pregon zlorab prava, ki izhajajo iz veriženja pogodb ali delovnih razmerij za določen čas, spada med cilje Unije in držav članic, ki upoštevajo temeljne socialne pravice, kakor so določene v Evropski socialni listini, podpisani v Torinu 18. oktobra 1961, in v Listini Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev iz leta 1989 ter potrjene v členu 151 PDEU, med njimi pa sta tudi izboljšanje življenjskih razmer in delovnih pogojev delavcev ter njihova ustrezna socialna zaščita (sodba z dne 21. septembra 2011, Adjemian in drugi/Komisija, T-325/09 P, EU:T:2011:506, točka 60).

99 Vendar iz ustaljene sodne prakse izhaja tudi, da mora Splošno sodišče, ki o sporu odloča na podlagi arbitražne klavzule v skladu s členom 272 PDEU, o sporu odločati na podlagi nacionalnega materialnega prava, ki se uporablja za pogodbo (glej sodbo z dne 4. maja 2017, Meta Group/Komisija, T-744/14, neobjavljena, EU:T:2017:304, točka 64; glej v tem smislu tudi sodbo z dne 18. decembra 1986, Komisija/Zoubek, 426/85, EU:C:1986:501, točka 4).

100 Pravo Unije pa v skladu s sodno prakso Sodišča od držav članic zahteva, da ob prenosu direktiv pazijo, da se oprejo na njihovo razlago, ki omogoča zagotovitev pravičnega ravnovesja med različnimi temeljnimi pravicami, varovanimi s pravnim redom Unije. Dalje, organi in sodišča držav članic morajo ob uporabi ukrepov za prenos navedenih direktiv ne zgolj razlagati nacionalno pravo v skladu s temi direktivami, temveč tudi paziti, da se ne oprejo na tako razlago teh direktiv, ki bi bila v nasprotju z navedenimi temeljnimi pravicami ali z drugimi splošnimi načeli prava Unije (glej sodbo z dne 18. oktobra 2018, Bastei Lübbe, C-149/17, EU:C:2018:841, točka 45 in navedena sodna praksa).

101 Zato mora Splošno sodišče ob upoštevanju arbitražne klavzule, ki določa pristojnost sodišča Unije in ki jo vsebuje zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas, na podlagi izvajanja nacionalnega prava, ki se uporablja za ta spor, zagotoviti spoštovanje splošnega načela prepovedi zlorabe prava, ki izhaja iz veriženja pogodb ali delovnih razmerij za določen čas.

ii) Pravila za določitev nacionalnega prava, ki se uporablja za zadevno pogodbeno razmerje

102 Kar zadeva preučitev utemeljenosti prvega tožbenega predloga, katerega namen je doseči na eni strani preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in na drugi strani zaradi navedenega preoblikovanja povračilo

domnevno nastale pogodbene škode, je treba ob upoštevanju sodne prakse, na katero je bilo opozorjeno v točki 99 zgoraj, določiti pravo, ki se uporablja za zadevno pogodbeno razmerje. V zvezi s tem iz predmeta spora, ki je podlaga za navedeni tožbeni predlog, izhaja, da nacionalno pravo, ki se uporablja, izvira iz delovnega prava.

103 Za določitev nacionalnega materialnega prava, ki se uporablja za delovnopravni spor, kot je obravnavani, sodišče Unije uporablja pravila mednarodnega zasebnega prava in zlasti, v skladu s členom 28 Uredbe Rim I, za pogodbe, ki so bile kot enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas sklenjene po 17. decembru 2009, pravila iz člena 8 navedene uredbe, ki se nanašajo na individualne pogodbe o zaposlitvi.

104 Člen 8(1) Uredbe Rim I določa, da se „[z]a individualne pogodbe o zaposlitvi […] uporablja pravo, ki ga v skladu s členom 3 [te uredbe] izbereta pogodbeni stranki“, „[v]endar pa [to] delavca ne sme prikrajšati za zaščito, ki mu jo zagotavljajo določbe, od katerih ni dovoljeno odstopati z dogovorom, po pravu [države, v kateri delavec v izpolnjevanju pogodbe običajno opravlja svoje delo, ali države, v kateri se nahaja poslovna enota, ki je delavca zaposlila]“. Člen 3(1) Uredbe Rim I določa, da „[p]ogodbo ureja pravo, ki ga izbereta pogodbeni stranki“, ta izbira pa „mora biti izrecno izražena ali mora jasno izhajati iz pogodbenih določil ali okoliščin primera“, ter da se „[p]ogodbeni stranki […] lahko dogovorita, da se izbrano pravo uporablja za pogodbo v celoti ali le za njen del“.

105 Pravo, ki se uporablja za pogodbo, je torej načeloma tisto, ki je izrecno določeno v pogodbi, pri čemer morajo imeti pogodbena določila, ki izražajo skupno voljo pogodbenih strank, prednost pred vsakršnim drugim merilom, ki se uporablja le v primeru molka pogodbe (glej sodbo z dne 18. februarja 2016, Calberson GE/Komisija, T-164/14, EU:T:2016:85, točka 23 in navedena sodna praksa).

106 Če stranki nista izbrali prava, mora sodišče Unije določiti pravo, ki se uporablja za individualno pogodbo o zaposlitvi, pri čemer uporabi objektivna merila iz člena 8, od (2) do (4), Uredbe Rim I. V skladu z odstavkom 2 tega člena se za individualno pogodbo o zaposlitvi, če pravo ni bilo izbrano, uporablja pravo države, v kateri oziroma iz katere delavec običajno opravlja svoje delo. Odstavek 3 tega člena določa, da če prava, ki naj se uporablja, ni mogoče določiti v skladu z navedenim odstavkom 2, se za pogodbo uporablja pravo države, v kateri je poslovna enota, ki je delavca zaposlila. Nazadnje, odstavek 4 tega člena določa, da kadar iz vseh okoliščin izhaja, da je pogodba v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz navedenega odstavka 2 ali 3, se uporablja pravo te druge države.

107 Če bi bilo treba v obravnavani zadevi ugotoviti, da enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas ne vsebuje določb za neposredno reševanje spora, ki je podlaga za prvi tožbeni predlog, se bodo za določitev nacionalnega materialnega prava, ki se uporablja v tej zadevi, uporabila pravila mednarodnega zasebnega prava.

iii) Neobstoj določbe, s katero bi bilo mogoče neposredno rešiti spor, na katerem temelji prvi tožbeni predlog, v enajstih pogodbah o zaposlitvi za določen čas

108 Poleg dejstva, da akti, sprejeti po ustanovitvi misije Eulex Kosovo, kot je bilo ugotovljeno v točki 92 zgoraj, ne vsebujejo določbe, s katero bi bilo mogoče rešiti spor, ki je podlaga za prvi tožbeni predlog, je treba ugotoviti, da enako velja za enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas.

109 Tako je bilo v zvezi s prvimi devetimi pogodbami o zaposlitvi za določen čas v njihovih preambulah navedeno, da Obvestilo Komisije C(2009) 9502 z dne 30. novembra 2009, naslovljeno „Predpisi o posebnih svetovalcih Komisije, pooblaščenih za izvajanje operativnih ukrepov SZVP, in mednarodnem pogodbenem osebju“ (v nadaljevanju: Obvestilo C(2009) 9502), določa pogoje za zaposlitev mednarodnega osebja. Na podlagi člena 23 prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas je bilo na navedeno obvestilo napoteno v prilogi k prvim petim pogodbam oziroma v hiperpovezavi v navedenem členu od šeste do devete pogodbe. Poleg tega je bilo natančno navedeno, da je to obvestilo sestavni del navedenih pogodb. Ni pa sporno, da se v skladu s točko 2, tretji odstavek, prva točka, in točko 4a Obvestila C(2009) 9502 za pogodbo o zaposlitvi uporablja delovno pravo države izvora, to je stalnega rezidentstva (za davčne namene) uslužbenca, preden je začel delati za misijo. Nasprotno pa navedeno obvestilo ni vsebovalo nobene določbe, s katero bi bilo mogoče rešiti spor, ki je podlaga za prvi tožbeni razlog.

110 V zvezi z deseto in enajsto pogodbo o zaposlitvi za določen čas je bilo v njunih preambulah navedeno, da so v skladu s členom 10(3) Skupnega ukrepa 2008/124 „[p]ogoji zaposlitve ter pravice in obveznosti za mednarodno in lokalno civilno osebje […] opredeljeni v pogodbi med [misijo Eulex Kosovo] in članom osebja“. V nasprotju s prvimi devetimi pogodbami o zaposlitvi za določen čas deseta in enajsta pogodba nista vsebovali določb, ki bi napotovale na uporabo nacionalnega materialnega delovnega prava. Edine napotitve na uporabo nacionalnega prava, vsebovane v zadnjih dveh pogodbah, ki so navedene v njunih členih 12 in 13, so se nanašale na eni strani na sistem socialne varnosti in pokojninski sistem ter na drugi strani na davčni sistem, ki se uporablja za tožečo stranko, ki pa niso upoštevni za spor, katerega predmet je, kot v obravnavani zadevi, omejen na področje delovnega prava. Zato na podlagi nobene od določb desete in enajste pogodbe o zaposlitvi za določen čas ni mogoče določiti prava, ki se uporablja za spor, ki je podlaga za prvi tožbeni razlog.

111 Iz zgornjih preudarkov izhaja, da je treba, ker v enajstih pogodbah o zaposlitvi za določen čas ni določb, ki bi omogočale rešitev spora, ki je podlaga za prvi tožbeni razlog, ali določale pravo, ki se uporablja za te pogodbe, za rešitev tega spora določiti nacionalno materialno pravo, ki se uporablja za navedene pogodbe o zaposlitvi za določen čas. Na tej podlagi je treba ločeno preučiti prvih devet pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih z vodjo misije Eulex Kosovo, nato pa še zadnji dve pogodbi, sklenjeni z misijo Eulex Kosovo.

iv) Nacionalno materialno pravo, ki se uporablja za prvih devet pogodb o zaposlitvi za določenih čas, sklenjenih med tožečo stranko in vodjo misije Eulex Kosovo

112 Prvič, kot je bilo ugotovljeno že v točki 109 zgoraj, je bilo v preambulah prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas izrecno navedeno, da Obvestilo C(2009) 9502 določa pogoje za zaposlitev mednarodnega osebja.

113 Kar zadeva uporabo Obvestila C(2009) 9502 za tožečo stranko, kar ta izpodbija, je treba poudariti, da potem ko je tožeča stranka najprej trdila, da pred začetkom prve pogodbe o zaposlitvi za določen čas ni bila seznanjena s tem obvestilom, je v okviru odgovora na prvi ukrep procesnega vodstva priznala, da ji je bilo obvestilo poslano pred podpisom navedene pogodbe v prilogi k elektronskemu sporočilu z dne 9. februarja 2010, ki ji ga je poslal oddelek za človeške vire misije Eulex Kosovo.

114 Poleg tega je treba v zvezi s trditvijo tožeče stranke, da je točka 5 Obvestila C(2009) 9502, naslovljena „Končne določbe“, v točki (b) določala, da se to obvestilo po 1. januarju 2011, ko je bila dejansko ustanovljena ESZD, ne uporablja več, poudariti, da v nasprotju s tem, kar trdi misija

Eulex Kosovo, uporaba tega obvestila po tem datumu res ne more temeljiti na političnem dogovoru, ki naj bi bil sklenjen leta 2013 v Odboru stalnih predstavnikov (Coreper) in na podlagi katerega se je to obvestilo še uporabljalo, dokler ni bil dosežen politični dogovor, ki je nadomestil navedeno obvestilo. Taka utemeljitev bi namreč zahtevala, da se Obvestilo C(2009) 9502 po izteku retroaktivno vključi v pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ki so bile sklenjene pred dosego navedenega dogovora. Misija Eulex Kosovo pa ne navaja nobenega razloga, s katerim bi bilo mogoče pravno utemeljiti tako retroaktivno uporabo.

115 Splošno sodišče vseeno meni, da je bilo Obvestilo C(2009) 9502, kot trdi tudi misija Eulex Kosovo, zaradi skupne volje pogodbenih strank vključeno v tretjo do deveto pogodbo o zaposlitvi za določen čas, ki so bile sklenjene po njegovem izteku, in to na podlagi člena 23(1) teh pogodb. Zato se v nasprotju s tem, kar trdi tožeča stranka, Obvestilo C(2009) 9502, ki je bilo sestavni del prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih med tožečo stranko in vodjo misije Eulex Kosovo, zanje uporablja.

116 Drugič, člen 1.1 prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas je določal, da delavec s podpisom pogodbe o zaposlitvi priznava in sprejema določbe in načela v navedenih pogodbah, priloge k tem pogodbam, standardne operativne postopke in kodeks ravnanja misije Eulex Kosovo. Člen 23 prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas je napotoval na Obvestilo C(2009) 9502 in določal, da je sestavni del navedenih pogodb.

117 Kot pa formalno izhaja iz vseh prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih med tožečo stranko in vodjo misije Eulex Kosovo, ki na začetku prve strani vse vsebujejo navedbo „Contract of employment for international staff“, je bila tožeča stranka zaposlena kot „mednarodni uslužbenec“ v smislu točke 4a Obvestila C(2009) 9502.

118 Poleg tega iz določb točke 4a, tretji odstavek, Obvestila C(2009) 9502 izrecno izhaja, da se, „[k]ar zadeva delovno […] pravo, ki velja za mednarodno osebje, […] še naprej uporablja zakonodaja njegove države izvora/stalnega rezidentstva (za davčne namene)“. Dalje je v drugem odstavku iste točke navedeno, da se „[z]a pogodbo o zaposlitvi […] uporabljata delovno pravo in socialna zakonodaja države, katere državljanstvo ima zaposlena oseba/v kateri je bilo ugotovljeno njeno stalno rezidentstvo (za davčne namene), preden je začela opravljati delo“. Poleg tega na podlagi enajstega odstavka navedene točke „za odpoved pogodbe […] in vidike odgovornosti veljata socialna zakonodaja in delovno pravo v državi“, ki je opredeljena po merilih iz drugega odstavka. Nazadnje, na podlagi točke 4a, šesti odstavek, Obvestila C(2009) 9502 v primeru razhajanja med državo izvora in „stalnim rezidentstvom (za davčne namene)“, ugotovljenim pred začetkom dela, prevlada to rezidentstvo.

119 Glede na zgornje preudarke Splošno sodišče v zvezi s prvimi devetimi pogodbami o zaposlitvi za določen čas ugotavlja, da sta pogodbeni stranki v smislu člena 8(1) Uredbe Rim I kot nacionalno delovno pravo, ki se uporablja, izbrali irsko pravo, s tem da sta s sklicevanjem na Obvestilo C(2009) 9502 določili, prvič, pravo države, katere državljanstvo ima tožeča stranka (v skladu s točko 4a, deseti odstavek, Obvestila C(2009) 9502), celo, drugič, pravo njene države izvora in stalnega rezidentstva (za davčne namene) pred začetkom dela v misiji Eulex Kosovo (v skladu s točko 4a, tretji in deseti odstavek, Obvestila C(2009) 9502).

120 Prvič, ni namreč sporno, da je tožeča stranka irski državljan. Določbe točke 4a, deseti odstavek, Obvestila C(2009) 9502 pa kot pravo, ki se uporablja za delovno razmerje, izrecno določajo pravo države, katere državljanstvo ima uslužbenec.

121 Drugič, v zvezi z državo izvora in rezidentstva tožeče stranke pred začetkom dela v misiji Eulex Kosovo je treba ugotoviti, katera država je bila to med 31. decembrom 2009, ki ustreza koncu njene zaposlitve v misiji EUPM v Bosni in Hercegovini (glej točko 2 zgoraj), in 5. aprilom 2010, ko je začela delati v misiji Eulex Kosovo (glej točko 3 zgoraj).

122 Vendar je treba ugotoviti, da je tožeča stranka v odgovoru z dne 16. septembra 2019 na prvi ukrep procesnega vodstva priznala, da je njena država izvora, ki je določena in uveljavljena v okviru njenega pogodbenega razmerja z misijo Eulex Kosovo, Irska. Tako je priznala, da je iz različnih listin, ki jih je misija Eulex Kosovo predložila v fazi duplike, razvidno, da je ob sklenitvi prve pogodbe o zaposlitvi za določen čas z navedeno misijo, pa tudi med celotnim trajanjem delovnega razmerja z njo, zlasti v zahtevkih za povračilo potnih stroškov v njeno državo izvora („Statement of Home Travel Expenses“), stalno navajala, da je njena država izvora Irska. Poleg tega je dodala, da je Irska ostala njena država izvora med celotno zaposlitvijo v misijah, navedenih v točkah od 1 do 3 zgoraj.

123 Iz teh elementov spisa je razvidno, da je bila država izvora in rezidentstva tožeče stranke ob začetku dela v misiji Eulex Kosovo Irska. Poleg tega je treba poudariti, da je tožeča stranka še vedno v odgovoru z dne 16. septembra 2019 na prvi ukrep procesnega vodstva omenila tudi, da je bila Irska njena država izvora, še preden je leta 1994 sklenila prvo pogodbo o zaposlitvi za določen čas s prvo misijo, za katero je delala. Zato navezna okoliščina v zvezi z državo izvora kot delovno pravo, ki se v obravnavani zadevi uporablja za prvih devet pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih med tožečo stranko in vodjo misije, določa irsko pravo.

124 Te ugotovitve ni mogoče spremeniti glede na merilo iz točke 4a, šesti odstavek, Obvestila C(2009) 9502, kot je navedeno v točki 118 zgoraj. Iz pisanj tožeče stranke namreč ni razvidno, da je uveljavljala rezidentstvo za davčne namene, ki bi bilo v drugi državi, in ne njeni državi izvora.

v) Nacionalno materialno pravo, ki se uporablja za deseto in enajsto pogodbo o zaposlitvi za določen čas, sklenjeni med tožečo stranko in misijo Eulex Kosovo

125 Kot je razvidno iz točke 110 zgoraj, Splošno sodišče ugotavlja, da v nasprotju s prvimi devetimi pogodbami o zaposlitvi za določen čas deseta in enajsta taka pogodba ne vsebujeta določbe o tem, da pogodbeni stranki izbereta pravo, ki se uporablja za delovno razmerje, vzpostavljeno z vsako od zadnjih dveh pogodb.

126 V preambuli desete in enajste pogodbe o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih med tožečo stranko in misijo Eulex Kosovo, ki jo zastopa njen vodja, je bilo namreč navedeno, da so v skladu s členom 10(3) Skupnega ukrepa 2008/124 pogoji zaposlitve ter pravice in obveznosti za mednarodno in lokalno civilno osebje opredeljeni v pogodbah med misijo Eulex Kosovo in zadevnimi člani osebja.

127 Vendar je treba, čeprav je bil člen 1 desete in enajste pogodbe o zaposlitvi za določen čas v bistvu enak členu 1.1 prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas, omenjenemu v točki 116 zgoraj, poudariti, da na eni strani na podlagi samih določb teh dveh pogodb ni mogoče določiti pravil, ki se uporabljajo za pogoje zaposlitve iz teh pogodb, in to predvsem glede na delovnopravni spor, ki je podlaga za prvi tožbeni predlog. Na drugi strani člen 23 desete in enajste pogodbe o zaposlitvi za določen čas ni več vseboval sklicevanja na Obvestilo C(2009) 9502 in tudi ni napotoval na priložene dokumente, ki bi vsebovali navedbe za določitev delovnega prava, ki se uporablja zanju. Zato je treba ugotoviti, da stranki nista določili delovnega prava, ki se uporablja za deseto in enajsto pogodbo o zaposlitvi za določen čas.

128 Zato, ker pogodbeni stranki za ti zadnjenavedeni pogodbi o zaposlitvi za določen čas nista izbrali prava, je treba delovno pravo, ki se uporablja, določiti na podlagi naveznih okoliščin iz mednarodnega zasebnega prava, in sicer v obravnavani zadevi, kot je opozorjeno v točki 106 zgoraj, v skladu z objektivnimi merili iz člena 8, od (2) do (4), Uredbe Rim I.

129 Na tej podlagi bi bilo v skladu z zaporednimi merili iz člena 8(2) in (3) Uredbe Rim I pravo, ki se načelno uporablja, kosovsko pravo. Kot pa poudarjata tako tožeča stranka kot misija Eulex Kosovo, se v skladu s členom 2(4) kosovskega Law No. 03/L-212 on Labour (zakon št. 03/L-212 o delu), priloženega odgovoru misije Eulex Kosovo na tožbo, določbe tega zakona ne uporabljajo za delovna razmerja v mednarodnih misijah, kot je misija Eulex Kosovo. Tako samo kosovsko delovno pravo izključuje svojo uporabo za delovna razmerja, kot so obravnavana.

130 Vsekakor je treba ugotoviti, da sta deseta in enajsta pogodba o zaposlitvi za določen čas v tesnejši zvezi v smislu člena 8(4) Uredbe Rim I z irskim pravom, ki ga je torej treba uporabiti za navedeni pogodbi.

131 Prvič, kljub zaporedni sklenitvi desete in enajste pogodbe o zaposlitvi za določen čas je namreč med strankama obstajalo neprekinjeno delovno razmerje od prve do enajste pogodbe.

132 Ta kontinuiteta je med drugim najprej razvidna iz opredelitve delovnega mesta, na katerem je bila tožeča stranka zaposlena v misiji v okviru desete in enajste pogodbe o zaposlitvi za določen čas, in sicer delovnega mesta „IT Officer (Regional Infrastructure Support) (EK 10453)“ kot odgovorna oseba za tehnologijo na regionalni ravni, na katerem je bila zaposlena že od sklenitve šeste pogodbe o zaposlitvi za določen čas. Kot je tožeča stranka sama opisala v stališčih z dne 11. junija 2020 in kot je razvidno iz prve priloge, ki jo je priložila navedenim stališčem, je vsaj v okviru delovnega mesta, na katerem je bila zaposlena od 15. junija 2012, opredeljenega pod referenčno številko EK 10453, v misiji Eulex Kosovo opravljala naloge upravljavca in nadzornika vseh članov osebja, ki so delali v službi za pomoč uporabnikom in tehnično podporo (IT help desk/support). Te ugotovitve ni mogoče zavreči z obrazložitvijo, da so se naloge, ki so ji bile dodeljene v okviru šeste do enajste pogodbe o zaposlitvi za določen čas, v zadevnem obdobju, in sicer med 15. junijem 2012 in 14. novembrom 2014, lahko spremenile.

133 Kot je namreč izrecno razvidno iz opisa teh nalog, ki ga je podala sama tožeča stranka, kot je naveden v delu III osebnega ocenjevalnega poročila (v nadaljevanju: OOP), ki je zajemalo obdobje med 16. aprilom in 14. novembrom 2014, so se njene naloge takrat spremenile zaradi prestrukturiranja misije Eulex Kosovo, zlasti zaradi ukinitve oddelka za regionalno informacijsko in tehnološko podporo. Take spremembe nalog, ki jih je opravljala tožeča stranka, so neločljivo povezane z njenimi nalogami upravljavca in nadzornika, ki vodi službo. Zato ne morejo spremeniti kontinuitete delovnega razmerja, ki se je med tožečo stranko in misijo vzpostavilo med trajanjem enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas.

134 Dalje, iz vseh šestih OOP, sestavljenih med trajanjem delovnega razmerja med misijo Eulex Kosovo ali njenim vodjo in tožečo stranko, je razvidno, da je bila tožeči stranki ponujena nova pogodba o zaposlitvi za določen čas. Ta OOP je misija Eulex Kosovo poslala v odgovoru na zahtevo, ki je bila v tem smislu podana v okviru tretjega ukrepa procesnega vodstva.

135 Nazadnje, ni sporno, da je tožeča stranka napredovala v plačilnih razredih glede na svojo delovno dobo, pridobljeno med trajanjem enajstih zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v misiji Eulex Kosovo.

136 Ob upoštevanju te kontinuitete in povezav med enajstimi pogodbami o zaposlitvi za določen čas, ob tem, da v deseti in enajsti pogodbi o zaposlitvi za določen čas pogodbeni stranki nista izbrali prava, ki se uporablja za delovnopravni spor, ki je podlaga za prvi tožbeni predlog, je treba upoštevati parametre za določitev navedenega prava, kot so navedeni v prvih devetih pogodbah o zaposlitvi za določen čas.

137 Kot pa je bilo ugotovljeno v točki 123 zgoraj, sta se pogodbeni stranki v prvih devetih pogodbah o zaposlitvi za določen čas odločili, da se za njuno pogodbeno razmerje uporablja irsko pravo. Tako je treba kljub molku v deseti in enajsti pogodbi o zaposlitvi za določen čas v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 105 zgoraj, na podlagi člena 8(4) Uredbe Rim I ugotoviti, da se ob upoštevanju vseh okoliščin delovnega razmerja tožeče stranke v okviru njene dejavnosti v misiji Eulex Kosovo na podlagi enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas za zadnji dve pogodbi še naprej uporablja irsko pravo kot pravo države, katere državljanstvo je imela tožeča stranka in iz katere je prihajala ob začetku dela v misiji Eulex Kosovo.

138 Drugič, v zvezi s sistemom socialne varnosti in pokojninskim sistemom na eni strani ter davčnim sistemom na drugi strani, ki se uporabljajo za tožečo stranko, sta zadnji dve pogodbi o zaposlitvi za določen čas v členih 12.1 in 13.1 določali, da se za delavca uporablja nacionalna zakonodaja, ki velja v državi njegovega stalnega rezidentstva (za davčne namene) pred začetkom dela v misiji Eulex Kosovo. Čeprav se navezna okoliščina, ki se uporablja za te različne sisteme, ne nanaša neposredno na predmet spora na področju delovnega prava, kot je spor, ki je podlaga za prvi tožbeni predlog, je treba ugotoviti, da se ob upoštevanju ugotovitev v točkah od 121 do 124 zgoraj kot na nacionalno pravo, ki se uporablja, znova napotuje na irsko pravo.

139 Skratka, za celotno pogodbeno razmerje, vzpostavljeno na podlagi enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih med tožečo stranko in vodjo misije Eulex Kosovo ter nato navedeno misijo, je treba uporabiti irsko pravo. Torej je treba z vidika navedenega prava, in ne belgijskega prava, na katero se je tožeča stranka sprva sklicevala, odločiti o predmetu spora, ki je podlaga za prvi tožbeni predlog.

2) Irsko materialno delovno pravo, ki se uporablja v obravnavani zadevi in s katerim je prenesena določba 5 okvirnega sporazuma o delu za določen čas

140 Kot je razvidno iz točk od 96 do 98 zgoraj, je zakonodajalec Unije z izvajanjem okvirnega sporazuma o delu za določen čas, priloženega Direktivi 1999/70, ob upoštevanju splošnega pravnega načela prepovedi zlorabe prava določil pravni okvir, katerega cilj je preprečevanje zlorab prava, ki izhajajo iz veriženja pogodb ali delovnih razmerij za določen čas.

141 Določba 5 okvirnega sporazuma o delu za določen čas glede „[u]krep[ov] za preprečevanje zlorab“ določa:

„1. Za preprečevanje zlorab, ki izhajajo iz veriženja pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerjih za določen čas, države članice po posvetovanju s socialnimi partnerji skladno z nacionalno zakonodajo, kolektivnimi pogodbami ali običaji in/ali socialni partnerji, kadar ni ustreznih pravnih ukrepov, ki bi preprečevali zlorabo, uvedejo enega ali več naslednjih ukrepov tako, da upoštevajo potrebe posameznih sektorjev in/ali kategorij delavcev:

(a) objektivne razloge, ki upravičujejo obnovitev takšnih pogodb ali razmerij;

(b) najdaljše skupno trajanje zaporednih pogodb ali razmerij za določen čas;

(c) število obnovitev takšnih pogodb ali razmerij.

2. Države članice po posvetovanju s socialnimi partnerji in/ali socialni partnerji po potrebi določijo, pod kakšnimi pogoji se pogodbe o zaposlitvi ali delovna razmerja:

(a) štejejo za ‚zaporedna';

(b) štejejo za pogodbe ali razmerja za nedoločen čas."

142 Namen določbe 5(1) okvirnega sporazuma o delu za določen čas je uresničevanje ciljev tega okvirnega sporazuma, in sicer omejiti zaporedno uporabo pogodb ali delovnih razmerij za določen čas, ki je lahko potencialni vir zlorab v škodo delavcev, tako da predvideva nekaj minimalnih varstvenih določb, ki naj bi preprečile poslabšanje položaja delavcev (glej sodbo z dne 26. januarja 2012, Kücük, C-586/10, EU:C:2012:39, točka 25 in navedena sodna praksa).

143 Ta določba okvirnega sporazuma o delu za določen čas državam članicam zaradi preprečevanja zlorab, ki izhajajo iz veriženja pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij za določen čas, nalaga dejansko in zavezujoče sprejetje vsaj enega od ukrepov, ki so našteti v njej, kadar v njihovem nacionalnem pravu ni ustreznih pravnih ukrepov za preprečevanje take zlorabe. Trije ukrepi, ki so tako našteti v odstavku 1, točke od (a) do (c), navedene določbe, se nanašajo na objektivne razloge, ki upravičujejo obnovitev takih pogodb ali delovnih razmerij, na najdaljše skupno trajanje teh zaporednih pogodb ali delovnih razmerij in na število njihovih obnovitev (glej sodbo z dne 26. januarja 2012, Kücük, C-586/10, EU:C:2012:39, točka 26 in navedena sodna praksa).

144 Direktiva 1999/70 je bila v irski pravni red prenesena z zakonom iz leta 2003. Ta zakon je začel veljati 14. julija 2003.

145 S členom 9 zakona iz leta 2003 je prenesena določba 5 okvirnega sporazuma o delu za določen čas. V njegovem odstavku 1 je določeno, da se lahko pogodba o zaposlitvi za določen čas delavca, ki je v trenutku sprejetja tega zakona ali kasneje dopolnil svoje tretje leto neprekinjene zaposlitve pri svojem delodajalcu ali delodajalcu, ki je s slednjim povezan, obnovi le enkrat in največ za eno leto. Na podlagi člena 9(3) tega zakona je neveljaven vsak pogoj iz pogodbe o zaposlitvi, ki je v nasprotju z odstavkom 1 tega člena, in šteje se, da je zadevna pogodba sklenjena za nedoločen čas.

146 Vendar lahko delodajalec na podlagi člena 9(4) zakona iz leta 2003 iz objektivnih razlogov odstopi od obveznosti, ki izhajajo iz odstavkov od 1 do 3 navedenega člena. Pojem objektivnih razlogov je pojasnjen v členu 7 tega zakona. V skladu z zadnjenavedenim členom se „[r]azlog […] ne šteje za objektivni razlog za namene vsake določbe tega dela, razen če temelji na preudarkih, ki niso povezani s statusom zadevnega delavca kot delavca za določen čas, ter je namen manj ugodnega obravnavanja, ki ga pomeni za tega delavca (ki lahko vključuje podaljšanje pogodbe delavca za določen čas za drug določen čas), doseči legitimni cilj delodajalca ter je tako obravnavanje primerno in potrebno za ta namen". Povedano drugače in v bistvu mora navedeni razlog, da je objektiven, temeljiti na preudarkih, ki niso povezani z delavcem, in namen manj ugodnega obravnavanja, ki ga pogodba o zaposlitvi za določen čas pomeni za tega delavca, mora biti, da se doseže legitimni cilj delodajalca, in to na primeren in potreben način.

3) Uporaba irskega delovnega prava za predlog za preoblikovanje enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas

147 Tožeča stranka je v odgovoru na prvi ukrep procesnega vodstva, s katerim je bila med drugim pozvana, naj predstavi stališče glede morebitne uporabe irskega prava, v bistvu vztrajala pri predlogu za preoblikovanje enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas. Na tej podlagi je trdila, da ne obstaja splošen in proračunski objektivni razlog, ki bi utemeljeval sklenitev enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, in da v skladu s sodno prakso, ker njena zaposlitev v misiji Eulex Kosovo zadovoljuje stalne in trajne potrebe, sklenitev teh pogodb pomeni zlorabo, tako da bi bilo treba navedene pogodbe o zaposlitvi za določen čas preoblikovati v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

148 Natančneje, glede objektivnih razlogov, ki jih misija Eulex Kosovo navaja za utemeljitev sklenitve enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, tožeča stranka izpodbija, da je bila misija sistematično omejena na trajanje njenega mandata, zlasti ker trajanje zadevnih pogodb ni bilo enako trajanju navedenega mandata. Dodaja, da bi bilo mogoče pogodbeno razmerje tožeče stranke skleniti za nedoločen čas, ker je organizacija postopka odločanja o podaljšanju misij povsem omogočala, da se pogodba odpove v roku, ki se uporablja za pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

149 Misija Eulex Kosovo, ki jo podpirajo druge tožene stranke, v bistvu meni, da so obstajali objektivni razlogi, ki so utemeljevali sklenitev enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas.

150 V obravnavani zadevi mora Splošno sodišče na podlagi arbitražne klavzule v zadnji pogodbi o zaposlitvi za določen čas ob upoštevanju določb člena 9 zakona iz leta 2003, s katerim je bila prenesena določba 5 okvirnega sporazuma o delu za določen čas, presoditi utemeljenost predloga tožeče stranke za preoblikovanje enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas. Niti iz spisa zadeve niti iz trditev strank ne izhaja, da zakon iz leta 2003 ne bi bil skladen z Direktivo 1999/70, celo s splošnim pravnim načelom prepovedi zlorabe prava.

151 Na prvem mestu, ni sporno, da je bila tožeča stranka za misijo Eulex Kosovo zaposlena na podlagi člena 9(3), prvi stavek, Skupnega ukrepa 2008/124. V skladu s tem členom je lahko misija Eulex Kosovo po potrebi pogodbeno zaposlila mednarodno in lokalno civilno osebje. Nasprotno pa je moral, ker navedeni skupni ukrep tega ne določa natančno, vodja misije in nato misija, ko ji je bila leta 2014 podeljena pravna osebnost, odločiti o vrsti pogodbe, ponujene tožeči stranki. Tako je bilo med celotnim trajanjem pogodbenega razmerja s tožečo stranko odločeno, da se ji ponudi sklenitev zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas.

152 Na drugem mestu, v skladu s sodno prakso sodišča Unije je naloga zadevnih organov, da v vsakem posameznem primeru preizkusijo vse okoliščine primera in ob tem upoštevajo, med drugim, število teh zaporednih pogodb, sklenjenih z isto osebo ali za opravljanje istega dela, zato da tako izključijo možnost, da bi se sklepale pogodbe o zaposlitvi in delovna razmerja za določen čas – tudi če je očitno, da so sklenjene zaradi potrebe po nadomeščanju – ki pomenijo zlorabo s strani delodajalcev. Čeprav se mora poglobljena presoja objektivnega razloga nanašati na obnovitev zadnje sklenjene pogodbe o zaposlitvi, so za ta celostni preizkus upoštevni tudi obstoj, število in trajanje takih zaporednih pogodb, ki so bile v preteklosti sklenjene z istim delodajalcem (glej sodbo z dne 26. januarja 2012, Kücük, C-586/10, EU:C:2012:39, točka 40 in navedena sodna praksa).

153 Ni sporno, da je bila tožeča stranka v misiji Eulex Kosovo zaposlena na podlagi enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih zaporedno med 5. aprilom 2010 in 14. novembrom 2014, kot vodja tehnologij („IT Officer“). Iz elementov iz spisa je razvidno, da je bilo med izvajanjem osme pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ki se je iztekla 14. junija 2013, dopolnjeno tretje leto od začetka delovnega razmerja. V skladu s členom 9(1) zakona iz leta 2003 pa deveta pogodba o zaposlitvi za določen čas, ki je veljala od 15. junija 2013 do 14. junija 2014, ni trajala več kot eno leto. Torej se je prepoved sklenitve novih pogodb o zaposlitvi za določen čas uporabljala od tega zadnjega datuma. Tako bi načeloma morala biti deseta pogodba o zaposlitvi za določen čas preoblikovana v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, razen če bi v skladu s členom 9(4) zakona iz leta 2003 obstajali objektivni razlogi, ki bi utemeljevali njeno sklenitev.

154 V skladu s sodno prakso Sodišča pa je treba pojem „objektivni razlogi“ v smislu določbe 5(1)(a) okvirnega sporazuma o delu za določen čas razumeti tako, da se nanaša na določene in konkretne okoliščine, ki označujejo določeno dejavnost in ki zato v tem posebnem okviru upravičujejo veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas. Te okoliščine so lahko zlasti posledica posebnosti nalog, za izvedbo katerih so bile sklenjene take pogodbe, in njihovih notranjih značilnosti ali pa, odvisno od primera, posledica sledenja legitimnemu cilju socialne politike države članice (glej sodbo z dne 26. januarja 2012, Kücük, C-586/10, EU:C:2012:39, točka 27 in navedena sodna praksa).

155 Z vidika navedene sodne prakse je treba uporabiti člen 7 zakona iz leta 2003 in preučiti, ali so v skladu s členom 9 tega zakona v obravnavani zadevi obstajali taki objektivni razlogi za sklenitev enajstih zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas po 14. juniju 2014, in sicer po deveti pogodbi o zaposlitvi za določen čas.

156 Na tej podlagi je treba poudariti, da je bila za pravni okvir in splošne poklicne okoliščine, v katerih je tožeča stranka opravljala naloge, ki so ji bile dodeljene v misiji Eulex Kosovo, značilna njihova začasna razsežnost. Ta razsežnost zlasti izhaja ne samo iz trajanja mandatov misije in obdobij, ki jih zajemajo referenčni finančni zneski za kritje njenih odhodkov, temveč tudi iz redne (ponovne) opredelitve njenih pristojnosti in področja delovanja ter trajanja mandatov vodje misije. To razsežnost poleg tega ponazarjajo pogoji in načini zaposlovanja osebja misije Eulex Kosovo.

157 Prvič, v zvezi s trajanjem mandatov misije je treba spomniti, da je Svet na podlagi Pogodbe EU v različici, ki je veljala v tistem obdobju, in zlasti njenega člena 14 sprejel Skupni ukrep 2006/304/SZVP z dne 10. aprila 2006 o ustanovitvi enote EU za načrtovanje (EUPT Kosovo) v zvezi z morebitno operacijo EU za krizno upravljanje na področju pravne države in morebitnih drugih področjih na Kosovu (UL 2006, L 112, str. 19). Svet je 11. decembra 2006 na podlagi istih določb Pogodbe EU sprejel Skupni ukrep 2006/918/SZVP o spremembi in podaljšanju Skupnega ukrepa 2006/304 (UL 2006, L 349, str. 57), v katerem je odobril koncept kriznega upravljanja, ki ga Unija izvaja na Kosovu. Poleg tega je bila glede na navedena skupna ukrepa misija Eulex Kosovo ustanovljena, prav tako, med drugim, na podlagi člena 14 Pogodbe EU, s Skupnim ukrepom 2008/124. V uvodni izjavi 10 zadnjenavedenega skupnega ukrepa je navedeno, da člen 14(1) Pogodbe EU določa, da je treba navesti referenčni finančni znesek za celotno obdobje izvajanja tega skupnega ukrepa.

158 Na podlagi člena 14(1) Pogodbe EU v različici, ki je veljala ob ustanovitvi misije Eulex Kosovo, je skupne ukrepe sprejemal Svet, nanašali pa so se na posebne situacije, v katerih se je štelo, da je potrebno operativno ukrepanje Unije. V teh ukrepih so morali biti določeni njihovi cilji, obseg in sredstva, ki morajo biti dana na razpolago Uniji, po potrebi pa tudi njihovo trajanje in pogoji za njihovo izvajanje.

159 Tako je na podlagi določb člena 20, drugi odstavek, prvi stavek, prvotne različice Skupnega ukrepa 2008/124 ukrep moral prenehati 28 mesecev od datuma odobritve načrta delovanja (OPLAN) v zvezi z misijo Unije za krepitev pravne države na Kosovu, to je Eulex Kosovo. Glede na datum odobritve tega načrta je prvotni mandat tega skupnega ukrepa prenehal 14. junija 2010. Nato ga je Svet večkrat in zaporedoma podaljšal za dveletna obdobja.

160 Tako je bil njegov mandat najprej podaljšan do 14. junija 2012 (člen 1(10) Sklepa Sveta 2010/322/SZVP z dne 8. junija 2010 o spremembi in podaljšanju Skupnega ukrepa 2008/124/SZVP (UL 2010, L 145, str. 13)), nato do 14. junija 2014 (člen 1(7) Sklepa Sveta 2012/291/SZVP z dne 5. junija 2012 o spremembi in podaljšanju Skupnega ukrepa 2008/124 (UL 2012, L 146, str. 46)) in nato do 14. junija 2016 (člen 1(9) Sklepa 2014/349).

161 Drugič, glede obdobij, ki jih zajemajo referenčni finančni zneski in ki so navedena v zaporednih različicah člena 16 Skupnega ukrepa 2008/124, naslovljenega „Financiranje“, mora Svet v skladu z določbami zadnjega pododstavka odstavka 1 navedenega člena v njegovih različicah od tiste, ki izhaja iz Sklepa 2010/322, določiti navedene zneske za kritje odhodkov misije Eulex Kosovo. Ta obdobja, ki jih zajemajo referenčni finančni zneski, ponazarjajo začasen proračunski okvir, v katerega se je umeščalo ukrepanje Unije na Kosovu prek misije Eulex Kosovo.

162 Tako so bili med ustanovitvijo misije in prvim polletjem 2015 referenčni finančni zneski za kritje odhodkov misije, ki so bili določeni najprej s Skupnim ukrepom 2008/124 do 14. junija 2009 (člena 16 in 20 Skupnega ukrepa 2008/124), nato s Skupnim ukrepom Sveta 2009/445/SZVP z dne 9. junija 2009 o spremembi Skupnega ukrepa 2008/124 (UL 2009, L 148, str. 33) do 14. junija 2010 (člen 1(1) Skupnega ukrepa 2009/445), v nadaljevanju določeni s sklepi Sveta do 14. oktobra 2010 (člen 1(6) Sklepa 2010/322), nato do 14. oktobra 2011 (člen 1 Sklepa Sveta 2010/619/SZVP z dne 15. oktobra 2010 o spremembi Skupnega ukrepa 2008/124 (UL 2010, L 272, str. 19)), nato do 14. decembra 2011 (člen 1 Sklepa Sveta 2011/687/SZVP z dne 14. oktobra 2011 o spremembi Skupnega ukrepa 2008/124 (UL 2011, L 270, str. 31)), nato do 14. junija 2012 (člen 1 Sklepa Sveta 2011/752/SZVP z dne 24. novembra 2011 o spremembi Skupnega ukrepa 2008/124 (UL 2011, L 310, str. 10)), nato do 14. junija 2013 (člen 1(5) Sklepa 2012/291), nato do 14. junija 2014 (Sklep Sveta 2013/241/SZVP z dne 27. maja 2013 o spremembi Skupnega ukrepa 2008/124 (UL 2013, L 141, str. 47)), nato do 14. oktobra 2014 (člen 1(6) Sklepa 2014/349) in nazadnje do 14. junija 2015 (člen 1(3) Sklepa Sveta 2014/685/SZVP z dne 29. septembra 2014 o spremembi Skupnega ukrepa 2008/124 (UL 2014, L 284, str. 51).

163 Tretjič, kar zadeva opredelitev pristojnosti in področja ukrepanja misije Eulex Kosovo, so bili ti odvisni od prilagoditev glede na razvoj razmer na terenu ter odnosov med Unijo in kosovskimi organi.

164 Najprej, ta geopolitična in diplomatska nepredvidljivost se kaže na eni strani v določbah člena 28(1), drugi pododstavek, PEU, na podlagi katerih Svet – če se spremenijo okoliščine z bistvenim vplivom na vprašanje, ki je predmet sklepa, ki ga je Svet sprejel za vzpostavitev operativnega ukrepanja Unije – ponovno preuči načela in cilje tega sklepa ter sprejme potrebne sklepe. Enako je veljalo za določbe člena 14(2) Pogodbe EU v različici, ki je veljala ob ustanovitvi misije Eulex Kosovo leta 2008, ki so bile nadomeščene s členom 28(1), drugi pododstavek, PEU. Na drugi strani se navedena nepredvidljivost odraža tudi v tem, da Svet v uvodnih izjavah različnih sklepov o spremembi in podaljšanju Skupnega ukrepa 2008/124 vedno znova opozarja na dejstvo, da mora misija Eulex Kosovo potekati v razmerah, ki se lahko poslabšajo in bi lahko škodile ciljem najprej SZVP in nato zunanjega delovanja, določenim v členu 21 PEU.

165 Dalje, v skladu z določbami člena 19 Skupnega ukrepa 2008/124 v različici, ki izhaja iz Sklepa 2010/322, je moral Svet najpozneje šest mesecev pred potekom veljavnosti navedenega ukrepa oceniti, ali naj se misija podaljša. Tako je iz uvodnih izjav vsakega od sklepov o podaljšanju tega skupnega ukrepa razvidno, da je Svet navedel priporočila, ki jih je v zvezi s tem podal Politični in varnostni odbor (PVO) (uvodna izjava 3 Sklepa 2010/322), in nato priporočila iz strateškega pregleda (uvodna izjava 3 Sklepa 2012/291 in uvodna izjava 4 Sklepa 2014/349).

166 Strateški pregled misije Eulex Kosovo (CMDP, EEAS 00115/14), pripravljen januarja 2014 (v nadaljevanju: strateški pregled), je misija Eulex Kosovo predložila v različici, ki ji oznaka tajnosti ni bila v celoti odvzeta, kot Prilogo A5 k odgovoru na drugi ukrep procesnega vodstva. Na podlagi tega dokumenta je Svet odločil, da s Sklepom 2014/349 spremeni Skupni ukrep 2008/124 in ga podaljša do 14. junija 2016. V zvezi s tem je treba poudariti, da je iz tega pregleda, kot trdi zlasti misija Eulex Kosovo, razvidno, da so na eni strani kosovski organi leta 2013 izrazili željo, da se glede na prenehanje mandata skupnega ukrepa, ki je bil takrat določen za 14. junij 2014, začne proces prenehanja nadzorovane neodvisnosti Kosova. Tako so navedeni organi v dopisu kabineta predsednika vlade Kosova, sestavljenem julija 2013, ki je Priloga I k strateškemu pregledu, predlagali prehodno strategijo, katere namen bi bil pomagati misiji pri usklajenem prenosu njenih izvršilnih pooblastil na zadevne kosovske institucije, da bi njen mandat prenehal junija 2014. Na tej podlagi so navedeni organi v navedenem dopisu našteli nekaj področij delovanja misije Eulex Kosovo, ki bi po njihovi oceni lahko bila prenesena na kosovske institucije.

167 Na drugi strani je bilo zlasti z vidika teh želja, ki so jih izrazili kosovski organi, v strateškem pregledu priporočeno, da se znova opredeli področje dejavnosti misije Eulex Kosovo. Na tej podlagi je bilo v točki 45 navedenega pregleda zlasti predlagano, da se ohrani preostala prisotnost na ravni lokalnega pravosodnega sistema. Prav tako je bilo v točki 75 strateškega pregleda glede na podaljšanje mandata misije od junija 2014 do junija 2016 izrecno navedeno, da bo ob upoštevanju novih dejavnosti, dodeljenih misiji, ta precej manjša in da se v zvezi s tem predlaga, da se doseže dogovor o prehodnem obdobju od treh do štirih mesecev, ki bi se moralo izteči septembra ali oktobra 2014.

168 Nazadnje, iz pregledane različice OPLAN, sprejete 20. junija 2014 (9633/6/14 REV 6), je razvidno, da je misija Eulex Kosovo v različici, ki ji oznaka tajnosti ni bila v celoti odvzeta, kot Prilogi A7 k odgovoru na drugi ukrep procesnega vodstva sporočila, da spremembe, vnesene v Skupni ukrep 2008/124, temeljijo na uravnoteženju želja kosovskih organov in ugotovitve v strateškem pregledu, da zastavljeni cilji kljub doseženemu napredku ne bodo v celoti izpolnjeni junija 2014. Zato je bilo pod naslovom 1.2 („Situation Update“) izrecno navedeno, da je treba v okviru podaljšanja njenega mandata do junija 2016 vzpostaviti partnerstvo, s katerim se bodo hkrati izpolnile želje kosovskih organov, da bi sami obvladovali izzive, in želja po zagotovitvi prehoda na področjih delovanja, na katerih bodo dogovorjeni cilji doseženi. Izrecno je bilo pojasnjeno, da sta „lastna odgovornost in prenos odgovornosti na lokalno raven […] odločilna značilnost prihodnjega mandata“. Kar zadeva izvedbo prestrukturiranja misije Eulex Kosovo, ki naj bi začelo veljati 15. oktobra 2014, je iz naslova 4.2.1 („Transition Phase“) razvidno, da je morala biti v prehodni fazi, ki se je začela 15. junija 2014 in končala 14. oktobra 2014, misija reorganizirana v skladu z organigramom v Prilogi 1 k navedeni različici OPLAN. Iz navedene priloge pa je razvidno, da naj bi se v tehničnih službah število „Information Technology Officers“ v oddelku „Information Technology and Software Development“, v katerem je delala tožeča stranka, zmanjšalo s šest na štiri.

169 Glede načel, ki se za navedeno prehodno fazo uporabljajo v zvezi s posledicami odločitev o prestrukturiranju misije Eulex Kosovo za pogoje zaposlovanja njenega osebja, je bilo določeno, da v primeru ukinitve delovnih mest pogodbe članov pogodbenega osebja, ki je delalo na teh delovnih mestih, ob izteku nikakor ne bodo podaljšane.

170 Četrtič, trajanje zaporednih mandatov vodij misije znova ponazarja posledice začasnega okvira odločanja, v katerega se je umeščalo ukrepanje Unije na Kosovu prek misije Eulex Kosovo.

171 Tako je mandat prvega vodje misije na podlagi določb člena 2, drugi odstavek, Sklepa PVO Eulex/1/2008 z dne 7. februarja 2008 o imenovanju vodje policijske misije Evropske unije za utrditev pravne države na Kosovu, Eulex Kosovo (2008/125/SZVP) (UL 2008, L 42, str. 99), trajal do izteka veljavnosti Skupnega ukrepa 2008/124. Navedeni mandat je prenehal 14. oktobra 2010 zaradi razveljavitve Sklepa Eulex/1/2008 s členom 2 Sklepa PVO Eulex/1/2010 z dne 27. julija 2010 o imenovanju vodje misije Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovem, Eulex Kosovo (2010/431/SZVP) (UL 2010, L 202, str. 10).

172 Mandat drugega vodje misije je najprej na podlagi Sklepa Eulex/1/2010 trajal od 15. oktobra 2010 do 14. oktobra 2011, nato pa je bil podaljšan trikrat, in sicer do 14. junija 2012 (Sklep PVO Eulex Kosovo/1/2011 z dne 27. julija 2010 o podaljšanju mandata vodje misije Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovem (Eulex Kosovo) (2011/688/SZVP) (UL 2011, L 270, str. 32)), nato do 14. oktobra 2012 (Sklep PVO Eulex Kosovo/1/2012 z dne 12. junija 2012 o podaljšanju mandata vodje misije Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovem, Eulex Kosovo (2012/310/SZVP) (UL 2012, L 154, str. 24)), in nazadnje do 31. januarja 2013 (Sklep PVO Eulex Kosovo/2/2012 z dne 12. oktobra 2012 o podaljšanju mandata vodje misije Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovem, Eulex Kosovo (2012/631/SZVP) (UL 2012, L 282, str. 45)).

173 Mandat tretjega vodje misije je najprej trajal od 1. februarja 2013 do 14. junija 2014 (Sklep PVO Eulex Kosovo/3/2012 z dne 4. decembra 2012 o imenovanju vodje misije Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovu, Eulex Kosovo (2012/751/SZVP) (UL 2012, L 334, str. 46)), nato pa je bil podaljšan do 14. oktobra 2014 (Sklep PVO Eulex Kosovo/1/2014 z dne 17. junija 2014 o podaljšanju mandata vodje misije Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovem, Eulex Kosovo (2014/371/SZVP) (UL 2014, L 180, str. 17)).

174 Ob upoštevanju sklenitve zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas za obdobje od 15. oktobra do 14. novembra 2014 je treba dodati, da je bil četrti vodja misije imenovan za obdobje od 15. oktobra 2014 do 14. junija 2015 (Sklep PVO Eulex Kosovo/2/2014 z dne 9. oktobra 2014 o imenovanju vodje misije Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovu, Eulex Kosovo (2014/707/SZVP) (UL 2014, L 295, str. 59)).

175 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da je bilo trajanje mandatov vodij misije Eulex Kosovo ne samo omejeno, ampak tudi določeno za spremenljiva in nepredvidljiva obdobja. Vendar je treba poleg dejstva, da je bilo prvih devet pogodb o zaposlitvi za določen čas sklenjenih med tožečo stranko in vsakokratnim vodjo misije, poudariti, da je moralo biti v skladu s točko 4, sedmi in osmi odstavek, Obvestila C(2009) 9502, ki je bila prvotno sestavni del določb, ki so urejale pogodbeno razmerje med tožečo stranko in vodjo misije, trajanje pogodbe o zaposlitvi mednarodnih uslužbencev skladno s pogoji pogodbe o zaposlitvi posebnega svetovalca za SZVP, s katerim je tožeča stranka sklenila pogodbo. V zvezi s tem ni sporno, da je bil vsak od vodij misije, s katerimi je tožeča stranka sklenila prvih devet pogodb o zaposlitvi za določen čas, kot takratni vodja misije posebni svetovalec za SZVP. Ker misija Eulex Kosovo ni imela pravne osebnosti, je bilo upravičeno, da pogodbe o zaposlitvi mednarodnih pogodbenih uslužbencev sklenejo vodje

navedene misije. Trajanje mandatov teh vodij pa je bilo omejeno, kot opozarja misija Eulex Kosovo, na podlagi točke 4 Obvestila C(2009) 9502. V teh okoliščinah vodje misije načeloma niso mogli skleniti pogodb o zaposlitvi za obdobje, daljše od veljavnosti njihovih pogodb.

176 Iz ugotovitev v točkah od 157 do 175 zgoraj tako izhaja, da je bilo v obdobju med datumom ustanovitve misije Eulex Kosovo in drugim polletjem 2014 trajanje mandata misije kot civilne misije za krizno upravljanje, ki je bilo sprva določeno na 28 mesecev, nato trikrat podaljšano za dve leti. Poleg tega so bila tako obdobja, zajeta z referenčnimi finančni zneski za kritje odhodkov misije, kot mandati različnih vodij misije določeni za zaporedna obdobja, ki so bila nepredvidljiva in neenotna. Dalje se je opredelitev pristojnosti in področja ukrepanja misije spreminjala glede na razvoj izvajanja mandata, ki ji je bil podeljen, razmer na območju operacij ter odnosov med Unijo in kosovskimi organi.

177 Dodati je treba še, da v zvezi s pogoji in načini zaposlovanja osebja misije Eulex Kosovo člen 9(2), prvi stavek, Skupnega ukrepa 2008/124 določa, da „E[ulex] K[osovo] sestoji predvsem iz osebja, ki ga dodelijo države članice ali institucije [Unije]“. V skladu z drugim stavkom odstavka 2 tega člena je morala vsaka država članica ali institucija Unije kriti stroške osebja, ki ga je začasno dodelila, tudi stroške povratnega potovanja do kraja razmestitve, plače, zdravstveno zavarovanje ter nadomestila. Na podlagi člena 3, prvi stavek, tega člena je misija lahko po potrebi pogodbeno zaposlovala med drugim mednarodno civilno osebje, če potrebnih nalog ni moglo opraviti osebje, ki so ga dodelile države članice.

178 Tako je bilo treba osebje v misiji Eulex Kosovo prednostno zaposlovati z dodelitvijo uslužbencev iz držav članic ali institucij Unije. Šele podredno, če tako dodeljeni uslužbenci niso mogli zagotavljati nekaterih nalog, potrebnih za navedeno misijo, je misija torej lahko zaposlila mednarodno civilno osebje in lokalno osebje.

179 Ti pogoji zaposlovanja osebja v misiji Eulex Kosovo so bili utemeljeni z začasnostjo mandata navedene misije, ker so kosovski organi ta mandat, kot je razvidno, med drugim, iz točk 163, 166 in 177 zgoraj, ne glede na trajanje in namen vedno lahko spremenili ali celo prekinili. Te okoliščine mednarodne misije za krizno upravljanje, ustanovljene v okviru SZVP, kot je misija Eulex Kosovo, so upravičevale, da se je njeno osebje prednostno zaposlovalo z dodelitvijo uslužbencev iz držav članic ali uslužbencev institucij Unije. Na eni strani bi bilo namreč v primeru, da mandat navedene misije ne bi bil podaljšan ali bi bil prekinjen med izvajanjem, torej mogoče takoj in brez tveganja, da bi misija utrpela upravne in proračunske posledice, ki bi bile nezdružljive z njeno začasno razsežnostjo, končati dodelitev uslužbencev, ki so jih v misijo dodelile države članice ali institucije Unije.

180 Posledično, ker tožeča stranka ni bila uslužbenec, ki ga je dodelila država članica ali institucija Unije, so bile naloge, ki so ji lahko bile dodeljene ne glede na njihov posebni namen, nujno in neposredno izpostavljene ne samo nepredvidljivostim mednarodnih odnosov, ki so pogojevali ohranitev misije Eulex Kosovo na terenu, njene pristojnosti in področje delovanja ter njeno financiranje, ampak tudi po naravi spreminjajočim se sposobnostim držav članic, da dodelijo nacionalne uslužbence, sposobne zadovoljiti potrebe misije. Ti pogoji in načini zaposlovanja osebja misije, ki so tesno in neposredno povezani z začasno naravo te misije, so prav tako objektivni razlogi, s katerimi je mogoče utemeljiti odločitev, da se mednarodnemu civilnemu osebju ponudijo pogodbe o zaposlitvi za določen čas.

181 Zato ob upoštevanju začasne narave vseh teh parametrov tožeča stranka napačno trdi, prvič, da bi se ji za opravljanje njenih dejavnosti v misiji Eulex Kosovo lahko ponudila pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas, ki bi vsebovala razvezno klavzulo v primeru prenehanja mandata misije, in drugič, da je bilo delovno mesto, na katerem je bila zaposlena, namenjeno izpolnjevanju stalnih in trajnih potreb. Vse zaposlitvene možnosti celotnega osebja misije, vključno z mednarodnimi civilnimi uslužbenci, so bile namreč odvisne od odločitve o ohranitvi misije glede na geopolitične dejavnike in v tem primeru od opredelitve njenih pristojnosti in področja delovanja na podlagi njenega mandata. Torej je sama narava zadevnega subjekta, ker naj bi ta nazadnje prenehal obstajati in je v tem posebnem okviru odvisen samo od financiranja, ki mu ga proračunski organ dodeli glede na njegove pristojnosti in področje delovanja, kot jih je opredelil politični organ, tista, ki nujno določa začasnost pogojev zaposlovanja njenega osebja in, načeloma do devete pogodbe o zaposlitvi za določen čas, trajanje mandata vodje misije, s katerim so bile pogodbe sprva sklenjene.

182 Tako pogodbe, ki jih je sklenila misija Eulex Kosovo oziroma so bile za njen račun sklenjene z mednarodnimi civilnimi uslužbenci, nikakor niso mogle trajati dlje od izteka vsakega od mandatov misije ter predvsem in načeloma od izteka obdobij, ki so bila zajeta z referenčnimi finančnimi zneski.

183 V obravnavani zadevi pa sta se datum izteka vsake od prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih med tožečo stranko in vodjo misije, in datum izteka desete pogodbe o zaposlitvi za določen čas, sklenjene med tožečo stranko in samo misijo, vedno ujemala z iztekom mandata misije ali obdobij, zajetih z referenčnimi finančnimi zneski, ali mandata vodje misije, tako da je bila uporaba navedenih pogodb o zaposlitvi za določen čas nujen in primeren način, kot je razvidno iz naslednjih ugotovitev:

– iztek prve pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določen za 14. junij 2010, se je ujemal z iztekom mandata misije, določenim s skupnima ukrepoma 2008/124 in 2009/445, in iztekom obdobja, zajetega z referenčnim finančnim zneskom, določenim v Skupnem ukrepu 2009/445;

– iztek druge pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določen za 14. oktober 2010, se je ujemal z iztekom obdobja, zajetega z referenčnim finančnim zneskom, določenim v Sklepu 2010/322;

– iztek tretje pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določen za 14. oktober 2011, se je ujemal z iztekom obdobja, zajetega z referenčnim finančnim zneskom, določenim v Sklepu 2010/619, in iztekom mandata vodje misije, določenim v Sklepu 2010/431;

– iztek četrte pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določen za 14. december 2011, se je ujemal z iztekom obdobja, zajetega z referenčnim finančnim zneskom, določenim v Sklepu 2011/687;

– iztek pete pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določen za 14. junij 2012, se je ujemal z iztekom mandata misije, določenim v Sklepu 2010/322, iztekom obdobja, zajetega z referenčnim finančnim zneskom, določenim v Sklepu 2011/752, in iztekom mandata vodje misije, določenim v Sklepu 2011/688;

– iztek šeste pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določen za 14. oktober 2012, se je ujemal z iztekom mandata vodje misije, določenim v Sklepu 2012/310;

– iztek sedme pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določen za 31. januar 2013, se je ujemal z iztekom mandata vodje misije, določenim v Sklepu 2012/631;

– iztek osme pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določen za 14. junij 2013, se je ujemal z iztekom obdobja, zajetega z referenčnim finančnim zneskom, določenim v Sklepu 2012/291;

– iztek devete pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določen za 14. junij 2014, se je ujemal z iztekom mandata misije, določenim v Sklepu 2012/291, iztekom obdobja, zajetega z referenčnim finančnim zneskom, določenim v Sklepu 2013/241, in iztekom mandata vodje misije, določenim v Sklepu 2012/751;

– iztek desete pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določen za 14. oktober 2014, se je ujemal z iztekom obdobja, zajetega z referenčnim finančnim zneskom, določenim v Sklepu 2014/349.

184 Skratka, ob upoštevanju začasne razsežnosti okvira, v katerem se je razvilo pogodbeno razmerje med tožečo stranko in misijo Eulex Kosovo – razsežnosti, ki je bila tesno povezana z natančnimi in konkretnimi okoliščinami določitve in izvajanja mandata misije Eulex Kosovo – je treba ugotoviti, da so v okoliščinah obravnavane zadeve obstajali objektivni razlogi, ki so utemeljevali, da sta se po 14. juniju 2014, to je po deveti pogodbi o zaposlitvi za določen čas, uporabili zaporedni pogodbi o zaposlitvi za določen čas za zaposlitev tožeče stranke kot mednarodnega civilnega uslužbenca v navedeni misiji. Zato ji je bila v nasprotju s tem, kar trdi, sklenitev prvih desetih pogodb o zaposlitvi za določen čas ponujena brez zlorabe.

185 Kar zadeva objektivne razloge, ki bi lahko v skladu s členom 9 zakona iz leta 2003 utemeljevali sklenitev enajste pogodbe o zaposlitvi za določen čas med tožečo stranko in misijo Eulex Kosovo, je bila tožeča stranka z dopisom z dne 26. junija 2014 izrecno obveščena, da bo zaradi odločitve o prestrukturiranju misije Eulex Kosovo, ki so jo države članice sprejele 24. junija 2014, delovno mesto vodje tehnologij („IT Officer“), na katerem je bila od svoje zaposlitve v misiji Eulex Kosovo, po 14. novembru 2014 ukinjeno, tako da njena pogodba po tem datumu ne bo podaljšana. Ta informacija je bila torej formalno sporočena tožeči stranki malo manj kot pet mesecev pred iztekom njenih delovnih možnosti v navedeni misiji, to je 14. novembra 2014, in malo manj kot štiri mesece pred iztekom desete pogodbe o zaposlitvi za določen čas, določenim za 14. oktober 2014. Poleg tega so bili v tem dopisu izrecno navedeni razlogi, iz katerih ji po 14. novembru 2014 ni bilo mogoče ponuditi sklenitve nove pogodbe o zaposlitvi v misiji za naloge, ki jih je do tedaj opravljala v okviru svojih delovnih razmerij s to misijo.

186 V tem posebnem okviru, ki je neposredno in tesno povezan s prestrukturiranjem misije Eulex Kosovo, o katerem je bilo odločeno junija 2014, je ob izteku desete pogodbe o zaposlitvi za določen čas 14. oktobra 2014 v skladu s pogoji iz dopisa z dne 26. junija 2014 misija Eulex Kosovo tožeči stranki ponudila sklenitev zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas za obdobje od 15. oktobra do 14. novembra 2014. Tožeča stranka je bila torej dobro obveščena o razlogih, iz katerih, in pogojih, pod katerimi ji je bila ponujena zadnja pogodba o zaposlitvi za določen čas, ter o tem, da glede na prestrukturiranje misije in posledično ukinitev delovnega mesta, na katerem je bila zaposlena do takrat, ni bilo možnosti za podaljšanje njene pogodbe za naloge, ki jih je opravljala. Ta posebna okoliščina lepo ponazarja zelo začasno in nepredvidljivo razsežnost same narave misije SZVP, kot je misija Eulex Kosovo, in posledično njen sam obstoj. Poleg tega se razen tega, da je bila v člen 21 vstavljena arbitražna klavzula o določitvi pristojnosti sodišča Unije, določbe navedene pogodbe niso razlikovale od določb desete pogodbe o zaposlitvi za določen čas.

187 Iz ugotovitev v točkah 185 in 186 zgoraj izhaja, da so poleg objektivnih razlogov, povezanih z začasno naravo in stalnim razvojem mandata misije Eulex Kosovo, kar zadeva njeno trajanje, vsebino in financiranje, ki so utemeljevali sklenitev prvih desetih pogodb o zaposlitvi za določen čas, obstajali še drugi objektivni razlogi, ki so se opirali na poseben okvir, za še konkretnejšo in

podrobnejšo utemeljitev odločitve misije, da tožeči stranki ponudi sklenitev zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas za obdobje samo enega meseca. Taka ponudba je bila ob upoštevanju teh objektivnih razlogov potreben in primeren način za izpolnitev potreb, za katere je bilo pogodbeno razmerje vzpostavljeno. Datum izteka zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas se je namreč ujemal z datumom, ko je delovno mesto, na katerem je bila zaposlena, moralo biti ukinjeno v okviru prestrukturiranja misije, za katero se je odločil Svet, in izvedbe tega prestrukturiranja s strani misije, to je 15. novembra 2014.

188 Posledično so najprej obstajali objektivni razlogi, na podlagi katerih je bilo mogoče v skladu s členom 9 zakona iz leta 2003 utemeljiti sklenitev enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas. Zato ni bila storjena zloraba, ko je bila tožeči stranki ponujena sklenitev zadnje pogodbe o zaposlitvi za določen čas. Dalje in posledično je treba ob upoštevanju preudarkov, predstavljenih v točkah 184 in 187 zgoraj, predlog za preoblikovanje enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas zavrniti kot neutemeljen. Nazadnje, v skladu s preudarki, predstavljenimi v točki 82 zgoraj, je treba zato zavrniti tudi predlog za preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih med tožečo stranko in prvima dvema misijama, navedenima v točkah 1 in 2 zgoraj.

189 Dodatne trditve tožeče stranke ne morejo ovreči te ugotovitve. To velja, prvič, za trditev, da je pogodbeno razmerje samodejno preoblikovano v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, ker je bilo enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas vedno podpisanih po datumu začetka dela.

190 Čeprav namreč ni sporno, da je bilo vseh enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas podpisanih po začetku njihove veljavnosti, je dovolj ugotoviti, da pravilo, na katero se sklicuje tožeča stranka, izhaja iz določb člena 9 belgijskega zakona z dne 3. julija 1978 o pogodbah o zaposlitvi (*Moniteur belge* z dne 22. avgusta 1978, str. 9277). Kot pa je bilo ugotovljeno v točki 139 zgoraj, je nacionalno pravo, ki se uporablja za ta spor, irsko pravo, ki niti v osnovi ne vsebuje primerljivega formalnega pogodbenega pravila. Zato ta trditev ni utemeljena.

191 Drugič, zavrniti je treba tudi trditev, da tožeča stranka pred podpisom prve pogodbe o zaposlitvi za določen čas ni bila seznanjena s svojimi davčnimi in socialnimi pravicami, ker ni prejela vseh dokumentov, ki so bili sestavni del pogodb, in zlasti Obvestila C(2009) 9502. V zvezi s tem trdi, da je enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas, ker ni dala informiranega soglasja in ni bila seznanjena s pravnim okvirom, ki se uporablja za te pogodbe, neveljavnih, tako da bi bilo treba tudi iz tega razloga pogodbeno razmerje preoblikovati v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

192 Misija Eulex Kosovo zanika, da tožeča stranka ni dala soglasja.

193 Kar zadeva domnevno neseznanjenost tožeče stranke z njenimi davčnimi in socialnimi pravicami pred podpisom prve pogodbe o zaposlitvi za določen čas, ji je bilo, kot je bilo ugotovljeno v točki 113 zgoraj, Obvestilo C(2009) 9502 dejansko izročeno pred podpisom te pogodbe.

194 Ni pa sporno, da so bile v navedenem obvestilu, ki je bilo sestavni del prvih devetih pogodb o zaposlitvi za določen čas, sklenjenih med tožečo stranko in vodjo misije Eulex Kosovo, poleg pravil, ki se uporabljajo za delovno razmerje, izrecno navedene vse socialne in davčne pravice tožeče stranke. Poleg tega je treba ugotoviti, da je najprej oddelek za človeške vire misije v elektronskem sporočilu z dne 9. februarja 2010, s katerim je tožeči stranki poslal Obvestilo C(2009) 9502 (glej točko 113 zgoraj), pojasnil postopek in načine, ki se uporabljajo med drugim za določitev njenega naziva in plače za namene priprave ponudbe za zaposlitev. Dalje, tožeča

stranka je za to misiji vrnila ustrezno izpolnjen obrazec z izjavo o prebivališču, na katerem je bil datum 22. februar 2010. Nazadnje, v elektronskem sporočilu z dne 18. marca 2010 je zato misija na eni strani, med drugim, tožečo stranko na podlagi dokumentov, ki jih je tožeča stranka poslala na podlagi elektronskega sporočila z dne 9. februarja 2010, obvestila o kategoriji, v katero bo spadalo njeno delovno mesto, njenem nazivu in plačnem razredu, plači in drugih prejemkih, delovnem času in urniku dela v misiji, pravicah na področju dopusta in zavarovalni polici za visoko tveganje, do katere je bila upravičena. Na drugi strani je tožečo stranko pozvala, naj sprejme ponudbo za zaposlitev, priloženo navedenemu elektronskemu sporočilu z dne 18. marca 2010, in sporoči točen datum svojega prihoda, pri čemer je pojasnila, da lahko pred tem zaprosi za vse informacije, ki se ji bodo zdele koristne. Tožeča stranka je navedeno ponudbo za zaposlitev, v kateri so bili navedeni njeno delovno mesto, naziv, plača in datum izteka prvotne pogodbe o zaposlitvi za določen čas, vrnila podpisano in z datumom 25. marec 2010.

195 Iz vseh zgornjih ugotovitev izhaja, da je tožeča stranka prvo pogodbo o zaposlitvi za določen čas z misijo Eulex Kosovo sklenila ob polnem poznavanju pogojev svoje zaposlitve ter svojih socialnih in davčnih pravic. Poleg tega tožeča stranka v pisanjih ni trdila, da ji dokumenti, priloženi drugim desetim zaporednim pogodbam o zaposlitvi za določen čas, ki jih je pozneje sklenila z misijo, niso bili na voljo. Kar zadeva zadnjo pogodbo o zaposlitvi za določen čas, so bili podatki o socialnih in davčnih pravicah tožeče stranke, kot je bilo poudarjeno v točki 138 zgoraj, navedeni v samih določbah pogodbe. Tej zadnji pogodbi o zaposlitvi za določen čas so bili torej priloženi samo opis njenega delovnega mesta, plačna lestvica in obrazec o identifikaciji uslužbenca („Beneficiary form“ ali „Designation form“).

196 Tretjič, tudi trditev tožeče stranke o kršitvi člena 8(2) zakona iz leta 2003 ni utemeljena.

197 V zvezi s tem, kot je bilo poudarjeno v točki 87 zgoraj, tožeča stranka trdi, da kršitev določb člena 8 zakona iz leta 2003 *ipso facto* povzroči preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas. Poleg tega je tožeča stranka v odgovor na novo vprašanje, postavljeno v okviru tretjega ukrepa procesnega vodstva, izrecno navedla, da njen zahtevek za povračilo pogodbene škode, povezane z nezakonito odpovedjo njenega delovnega razmerja, temelji na preoblikovanju njenega pogodbenega razmerja v misijah na podlagi „uporabe [člena 9 zakona iz leta] 2003“.

198 Na podlagi člena 8(2) zakona iz leta 2003 mora delodajalec, kadar predlaga podaljšanje pogodbe o zaposlitvi za določen čas, delavca najpozneje na datum podaljšanja pisno obvestiti o objektivnih razlogih, ki utemeljujejo to podaljšanje in neobstoj ponudbe za sklenitev pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas. Člen 8(4) navedenega zakona določa, da če je delodajalec opustil to pisno obveščanje ali je bilo navedeno obveščanje nejasno in dvoumno, je treba iz okoliščin obravnavane zadeve izpeljati pravične in poštene posledice.

199 Najprej, takoj je treba ugotoviti, da čeprav na eni strani določbe člena 8(4) zakona iz leta 2003 določajo, da je treba v primeru kršitve obveznosti predhodnega pisnega obveščanja iz odstavka 2 tega člena iz okoliščin obravnavane zadeve izpeljati pravične in poštene posledice, pa nasprotno irski zakonodajalec ni določil, da imajo lahko te posledice obliko preoblikovanja zadevnih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas. Te določbe se s tega vidika razlikujejo od določb člena 9(3) zakona iz leta 2003, iz katerih izhaja, da je navedeni zakonodajalec – tokrat izrecno – določil, da se v primeru kršitve odstavkov 1 in 2 zadnjenavedenega člena zadevna pogodba o zaposlitvi za določen čas preoblikuje v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

200 Na drugi strani iz sodne prakse irskih sodišč in zlasti iz sodbe Labour Court (delovno sodišče, Irska) z dne 24. februarja 2009, National University of Ireland Maynooth v. Dr. Ann Buckley (FTD092), glede katere so bile stranke v okviru tretjega ukrepa procesnega vodstva pozvane k predstavitvi morebitnih stališč, izhaja, da če se uporabijo določbe člena 8(4) zakona iz leta 2003, imajo pravične in poštene posledice, ki jih izpeljejo navedena sodišča, obliko finančnega nadomestila, če je bil kršen člen 8(2) zakona iz leta 2003 in obstajajo objektivni razlogi, ki utemeljujejo sklenitev pogodbe o zaposlitvi za določen čas.

201 Dalje, glede zatrjevane kršitve določb člena 8(2) zakona iz leta 2003 v obravnavani zadevi je seveda mogoče šteti, da so bile ob sklenitvi enajste pogodbe o zaposlitvi za določen čas, katere izvajanje se je začelo 15. oktobra 2014, zahteve v zvezi s predhodnim pisnim obveščanjem, ki ni nejasno ali dvoumno, spoštovane. Misija Eulex Kosovo je namreč v dopisu z dne 26. junija 2014 jasno in nedvoumno navedla, da lahko zaradi ukinitve delovnega mesta tožeče stranke od 15. novembra 2014 tej stranki po izteku desete pogodbe o zaposlitvi za določen čas ponudi samo sklenitev še zadnje take pogodbe. Kot je razvidno iz točk od 185 do 187 zgoraj, je bil navedeni razlog, ker je bil neposredno povezan s časovnimi dejavniki, ki so opredeljevali samo naravo misije, objektivni razlog v smislu člena 7 zakona iz leta 2003.

202 Vendar v nasprotju s tem, kar trdi misija Eulex Kosovo, in kot trdi tožeča stranka v odgovoru na tretji ukrep procesnega vodstva, niso niti iz določb druge do desete pogodbe o zaposlitvi za določen čas, vključno s priloženimi dokumenti, niti iz šestih OOP, ki naj bi jih navedena misija formalno in posebej v skladu z določbami člena 8(2) zakona iz leta 2003 pisno in pred začetkom veljavnosti podaljšanih pogodb o zaposlitvi za določen čas poslala tožeči stranki, razvidni objektivni razlogi, iz katerih ji je ponudila sklenitev navedenih pogodb o zaposlitvi za določen čas in ji ni mogla ponuditi sklenitve pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas. Misija Eulex Kosovo se v zvezi s tem sklicuje na informacije, ki so bile po njenem mnenju navedene v teh OOP in dokumentih, priloženih pogodbam o zaposlitvi za določen čas, v zvezi s časovnimi dejavniki, značilnimi za misijo Eulex Kosovo, in sicer, med drugim, na omejeno trajanje mandatov misije ali njenih zaporednih vodij ali omejeno trajanje njenega redno dodeljenega proračuna.

203 Vendar je treba ugotoviti, da na eni strani ni sporno, da druga do deseta pogodba o zaposlitvi za določen čas niso bile podpisane pred datumi začetka veljavnosti. Zato v nasprotju s tem, kar določa člen 8(2) zakona iz leta 2003, tožeča stranka pred navedenimi datumi ni mogla biti formalno in posebej seznanjena s pisnimi informacijami, ki so jih vsebovale te pogodbe.

204 Na drugi strani je treba ugotoviti tudi, da so se nekatera od šestih OOP nanašala na obdobja dela, ki jih je zajemalo več pogodb o zaposlitvi za določen čas, tako da s tem obveznost obveščanja iz člena 8(2) zakona iz leta 2003 očitno ni mogla biti upoštevana pri podaljšanju vsake od druge do devete pogodbe o zaposlitvi za določen čas. To na primer velja za četrto OOP, ki se je nanašalo na obdobje od 15. junija 2012 do 14. junija 2013, ki so ga zajemale šesta, sedma in osma pogodba o zaposlitvi za določen čas. Tožeča stranka očitno ni bila pisno obveščena o objektivnih razlogih, ki so utemeljevali ponudbo za sklenitev sedme in osme pogodbe o zaposlitvi za določen čas.

205 V zvezi s šestimi OOP je seveda res tudi, da je drugo OOP, ki se je nanašalo na obdobje od 15. oktobra 2010 do 20. julija 2011, vsebovalo navedbo „trenutni datum konca misije: 14. oktober 2011“. Vendar se je ta informacija izkazala za napačno. Na datum podpisa drugega OOP, in sicer 8. avgusta 2011, je bil namreč mandat misije, kot je razvidno iz točke 160 zgoraj, s sprejetjem Sklepa 2010/322 podaljšan do 14. junija 2012. Kot je razvidno iz točk 162 in 172 zgoraj, se je datum 14. oktober 2011 ujemal hkrati z iztekom obdobja, zajetega z referenčnimi finančnimi zneski za financiranje misije, in iztekom mandata takratnega vodje misije.

206 Iz zgornjih preudarkov izhaja, da je bilo poleg tega, da ni bilo izčrpnih informacij o podaljšanju druge do desete pogodbe o zaposlitvi za določen čas, obveščanje, na katero se v zvezi s temi pogodbami sklicuje misija Eulex Kosovo, z nekaterih vidikov dvoumno, celo netočno, tako da ni izpolnjevalo zahtev glede posebnega in predhodnega obveščanja iz člena 8(2) zakona iz leta 2003.

207 Zato tožeča stranka upravičeno trdi, da so bile določbe člena 8(2) zakona iz leta 2003 kršene.

208 Nasprotno pa, kar zadeva pravične in poštene posledice, ki jih je treba zaradi te kršitve izpeljati na podlagi člena 8(4) zakona iz leta 2003, je treba spomniti, da iz pravil, ki urejajo postopek pred sodiščema Unije, zlasti iz člena 21 Statuta Sodišča Evropske unije ter člena 76 in člena 84(1) Poslovnika, izhaja, da spor načeloma določijo in opredelijo stranke in da sodišče Unije ne sme odločati *ultra petita* (glej sodbo z dne 17. septembra 2020, Alfamicro/Komisija, C-623/19 P, neobjavljena, EU:C:2020:734, točka 40 in navedena sodna praksa). Natančneje, kadar Splošno sodišče odloča kot sodišče, pristojno po pogodbi, na podlagi člena 272 PDEU, mora odločiti samo o pravnem in dejanskem okviru, kot sta ga opredelili stranki v sporu (glej sodbo z dne 17. septembra 2020, Alfamicro/Komisija, C-623/19 P, neobjavljena, EU:C:2020:734, točka 41 in navedena sodna praksa).

209 V obravnavani zadevi pa je, kot je bilo poudarjeno v točki 197 zgoraj, tožeča stranka, kolikor se sklicuje na kršitev določb člena 8 zakona iz leta 2003, na eni strani izrecno navedla, da zahteva preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, ki naj bi ga *ipso facto* povzročila ta kršitev. Na drugi strani je jasno opozorila, da se njen odškodninski zahtevek, povezan z nezakonito odpovedjo njenega delovnega razmerja, opira na preoblikovanje njenega pogodbenega razmerja z misijami, v katerih je zaporedoma delala, na podlagi člena 9 zakona iz leta 2003. Vendar iz preudarkov, predstavljenih v točkah 199 in 200 zgoraj, izhaja, da takemu predlogu za preoblikovanje ni mogoče ugoditi samo na podlagi kršitve člena 8 zakona iz leta 2003. To toliko bolj velja, ker so – kot je bilo ugotovljeno v točki 188 zgoraj – v obravnavani zadevi v skladu s členom 9 zakona iz leta 2003 obstajali objektivni razlogi za sklenitev enajstih zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas.

210 Glede na vse zgornje preudarke je treba zavrniti predlog za preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

b) Zahtevek za povračilo vse pogodbene škode

211 Zahtevek tožeče stranke za povračilo pogodbene škode, naveden v prvem tožbenem predlogu, se opira na preoblikovanje pogodb o zaposlitvi za določen čas v enotno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas zaradi zlorabe veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas, ki naj bi jo storile tožene stranke, in kršitve formalnih pogodbenih pravil, ki se uporabljajo na podlagi belgijskega ali irskega prava. V tem okviru se tožeča stranka sklicuje na kršitev socialnih pravil, ki bi jih morala uživati kot delavec, zaposlen v okviru pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, zlasti na področju socialne varnosti in pokojnine, pa tudi obveščanja, svetovanja, vročitve in odpovedi pogodbe. Tožeča stranka torej predlaga, naj se retroaktivno znova vzpostavijo vse njene pravice, ki bi jih morala imeti na podlagi sklenitve take pogodbe.

212 Tožene stranke nasprotujejo trditvam tožeče stranke.

213 V zvezi s tem je treba poudariti, prvič, da je treba v skladu z ugotovitvijo, ki izhaja iz točk 82 in 188 zgoraj, očitek glede zlorabe pogodb o zaposlitvi za določen čas, ki jo je domnevno storila misija Eulex Kosovo, zavrniti, posledično pa tudi predlog za preoblikovanje pogodbenega razmerja med tožečo stranko ter misijo Eulex Kosovo in, zaporedoma, prvima misijama, navedenima v točkah 1 in 2 zgoraj, v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas.

214 Drugič, kot je razvidno iz točk od 189 do 195 zgoraj, tožeča stranka misiji Eulex Kosovo napačno očita, da je kršila formalna pravila za sklenitev enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas in pravila o obveščanju delavca, in se tako sklicuje na neveljavnost teh pogodb, ker naj ne bi dala soglasja.

215 Zato je treba zahtevek za povračilo pogodbene škode, ki jo tožeča stranka zatrjuje v okviru prvega tožbenega predloga, zavrniti kot neutemeljen.

216 Glede na ugotovitve v točkah 188 in 215 zgoraj je treba predloge, navedene v okviru prvega tožbenega predloga, zavrniti kot neutemeljene, ne da bi bilo zato treba odločiti o ugovoru nedopustnosti teh predlogov, omenjenem v točki 74 zgoraj, ki so ga vložile tožene stranke (glej v tem smislu in po analogiji sodbi z dne 26. februarja 2002, Svet/Boehringer, C-23/00 P, EU:C:2002:118, točka 52, in z dne 1. decembra 1999, Boehringer/Svet in Komisija, T-125/96 in T-152/96, EU:T:1999:302, točki 143 in 146).

2. Primarni predlog za povračilo nepogodbene škode (drugi tožbeni predlog)

217 Tožeča stranka z drugim tožbenim predlogom, ki ga tudi navaja primarno, Splošnemu sodišču na eni strani v bistvu predlaga, naj ugotovi, da so Svet, Komisija in ESZD z odločitvijo, da jo v obdobju njene zaposlitve v mednarodnih misijah Unije pogodbeno zaposlijo kot mednarodno civilno osebje, in ne kot začasnega uslužbenca na podlagi PZDU, kršili različna pravna pravila, zlasti nekatere določbe „Pogodbe“, in jo obravnavali diskriminatorno. Na drugi strani tožeča stranka glede na različno finančno in statusno škodo, ki naj bi ji jo povzročila ta ravnanja, predlaga, naj se tem trem toženim strankam naloži, da ji morajo plačati odškodnino v znesku, ki ga bodo stranke določile v roku, ki ga bo predpisalo Splošno sodišče.

218 Svet, Komisija, ESZD in misija Eulex Kosovo nasprotujejo trditvam tožeče stranke. Poleg tega Komisija in ESZD v stališčih glede odgovora tožeče stranke na drugi ukrep procesnega vodstva, v skladu s katerim odškodninski zahtevek v okviru drugega tožbenega predloga temelji na členu 268 in členu 340, drugi odstavek, PDEU, uveljavljata nedopustnost navedenega zahtevka.

219 Uvodoma je treba spomniti, da drugi primarni tožbeni predlog, kot je bilo ugotovljeno v točki 60 zgoraj, temelji na določbah členov 268 in 340 PDEU ter da je njegov namen doseči, da Svet, Komisija in ESZD povrnejo nepogodbeno škodo, ki naj bi jo tožeča stranka utrpela zaradi njihove politike zaposlovanja mednarodnega civilnega osebja v misijah.

220 Primarno, kljub nedopustnosti drugega tožbenega predloga, na katero se sklicujeta Komisija in ESZD, Splošno sodišče meni, da je treba zaradi ekonomičnosti postopka in v interesu učinkovitega izvajanja sodne oblasti, zato da bi se strankam v postopku v glavni stvari zagotovil dokončen in koristen odgovor na navedeni tožbeni predlog, najprej vsebinsko preučiti zahtevek, ki ga vsebuje, v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 79 zgoraj.

221 V zvezi s tem je treba spomniti, da v skladu s členom 340, drugi odstavek, PDEU „[v] primeru nepogodbene odgovornosti […] Unija v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim ureditvam držav članic, nadomesti kakršno koli škodo, ki so jo povzročile njene institucije ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti“. V skladu z ustaljeno sodno prakso morajo biti za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije v smislu člena 340, drugi odstavek, PDEU zaradi nezakonitega ravnanja institucij izpolnjeni vsi pogoji, in sicer nezakonitost ravnanja, ki se očita institucijam, dejanskost škode ter obstoj vzročne zveze med zatrjevanim ravnanjem in uveljavljano škodo (glej sodbi z dne 9. septembra 2008, FIAMM in drugi/Svet in Komisija, C-120/06 P in C-121/06 P, EU:C:2008:476, točka 106 in navedena sodna praksa, in z dne 25. novembra 2014, Safa Nicu Sepahan/Svet, T-384/11, EU:T:2014:986, točka 47).

222 Navedeni pogoji so kumulativni. Iz tega sledi, da je treba, če eden od teh pogojev ni izpolnjen, tožbo v celoti zavrniti, ne da bi bilo treba preučiti druge pogoje (glej v tem smislu sodbo z dne 7. decembra 2010, Fahas/Svet, T-49/07, EU:T:2010:499, točka 93, in sklep z dne 17. februarja 2012, Dagher/Svet, T-218/11, neobjavljen, EU:T:2012:82, točka 34).

223 Poleg tega pogoj glede obstoja nezakonitega ravnanja institucij Unije zahteva dovolj resno kršitev pravnega pravila, s katerim so posameznikom podeljene pravice (glej v tem smislu sodbo z dne 30. maja 2017, Safa Nicu Sepahan/Svet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, točka 29 in navedena sodna praksa).

224 V obravnavani zadevi je treba najprej v zvezi z domnevno kršitvijo pravnih pravil, zlasti pravil primarnega prava, prvič, ugotoviti, da tožeča stranka, ne da bi natančneje opredelila določbe, v opombi 63 tožbe napotuje na odlomek iz dela o splošnem materialnem pravu Unije, ki se sklicuje na člena 39 in 42 ES. Vendar je treba spomniti, da sta bila ta člena vsebovana v poglavju I, naslovljenem „Delavci“, pod naslovom III, „Prosti pretok oseb, storitev in kapitala“, tretjega dela Pogodbe ES, naslovljenega „Politike Skupnosti“, in da je v Uniji zagotovljeno prosto gibanje delavcev (člen 75 PDEU (prej člen 39 ES)). Na podlagi člena 48 PDEU (prej člen 42 ES) zakonodajalec sprejme takšne ukrepe na področju socialne varnosti, kakršni so potrebni za zagotovitev prostega gibanja delavcev. Ker se je delovno razmerje v obravnavani zadevi sklenilo in izvajalo izključno zunaj ozemlja Unije, se ta zadeva nikakor ne nanaša na to, da tožeča stranka uresničuje svojo pravico do prostega gibanja kot delavec, tako da je trditev, v skladu s katero je diskriminacija, ki naj bi jo storile prve tri tožene stranke, „v nasprotju s Pogodbo“, očitno neutemeljena.

225 Drugič, glede očitka v zvezi z zlorabo pooblastil, ki naj bi jo storili Svet, Komisija in ESZD, tožeča stranka v bistvu trdi, da so vzpostavili in uporabljali sistem zaposlovanja osebja v misijah, s katerim so bile kršene določbe primarnega prava. Poleg tega trdi, da so se same institucije zavedale zakonskih in finančnih tveganj ter tveganj v zvezi z oškodovanjem ugleda, ki so ga povzročale pogodbe, sklenjene med različnimi misijami SZVP in mednarodnim civilnim osebjem. Tožeča stranka se glede tega sklicuje na eni strani na letno poročilo o dejavnostih za leto 2012, ki ga je pripravila služba za instrumente zunanje politike („Service for Foreign Policy Instruments“) Komisije, in na drugi strani na dokumente, ki jih je delovna skupina svetovalcev za zunanje odnose (RELEX) pripravila za Svet.

226 V zvezi s tem je treba spomniti, da člen 28 PEU, ki je s tem, da ga je spremenil, nadomestil člen 14 Pogodbe EU v različici, ki je veljala ob ustanovitvi misije Eulex Kosovo (glej točko 158 zgoraj), v odstavku 1, prvi pododstavek, določa, da kadar mednarodni položaj zahteva operativno ukrepanje Unije, Svet sprejme potrebne sklepe, v katerih so določeni njihovi cilji, obseg in sredstva, ki morajo biti dana na razpolago Uniji, ter pogoji za njihovo izvajanje, po potrebi pa tudi

njihovo trajanje. Tako je treba ugotoviti, da mora v posebnem okviru SZVP Svet določiti sredstva, ki morajo biti dana na razpolago Uniji, in pogoje za izvajanje sklepov, ki jih sprejme v zvezi z zadevnim operativnim ukrepanjem Unije. Ker ta določba ne vsebuje nobene omejitve sredstev, na katera se nanaša, je treba šteti, da gre pri teh sredstvih predvsem za osebje, ki je dano na razpolago za navedeno ukrepanje.

227 Na podlagi teh posebnih določb SZVP, kot so bile navedene že v členu 14 Pogodbe EU v različici, ki je veljala leta 2008, je Svet v členu 9(3) Skupnega ukrepa 2008/124 določil, da misija Eulex Kosovo lahko po potrebi pogodbeno zaposluje tudi mednarodno in lokalno osebje. Glede pogojev zaposlitve mednarodnega civilnega osebja je Svet najprej, kot je razvidno iz člena 10(3) Skupnega ukrepa 2008/124 v njegovi prvotni različici, odločil, da so „[p]ogoji zaposlitve ter pravice in obveznosti za mednarodno […] civilno osebje […] opredeljeni v pogodbi med vodjo misije in članom osebja“. Ta določba je ostala nespremenjena do sprejetja Sklepa 2014/349, s katerim je bila spremenjena, da bi se upoštevala podelitev pravne osebnosti misiji Eulex Kosovo na podlagi člena 15a, ki je bil z njim vstavljen v Skupni ukrep 2008/124. Tako od takrat ta določba omenja pogodbe, sklenjene med misijo Eulex Kosovo in člani osebja.

228 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da je bila z normativnimi določbami o misiji Eulex Kosovo na podlagi določb primarnega prava, ki se nanašajo posebej na SZVP, izrecno določena pravna podlaga, ki je vodji misije in nato misiji omogočala pogodbeno zaposlovanje mednarodnega civilnega osebja.

229 Poleg tega se tožeča stranka zaman sklicuje na eni strani na letno poročilo o dejavnostih za leto 2012, ki ga je pripravila služba za instrumente zunanje politike Komisije in ki naj bi vsebovalo predlog, naj se za pogodbene uslužbence v misijah SZVP uporabijo PZDU, to je predlog, ki naj bi bil podan za „izognitev zakonskim in finančnim tveganjem ter tveganjem v zvezi z oškodovanjem ugleda“, ter na drugi strani na dokumente, ki jih je za Svet pripravila skupina RELEX in naj bi vsebovali predloge v zvezi z novim zakonskim pravnim okvirom, ki bi se uporabljal za člane mednarodnega civilnega osebja. Ob domnevi, da je obstoj takih predlogov dokazan, je treba namreč ugotoviti, da tožeča stranka ni dokazala, zakaj dejstvo, da ti predlogi niso bili upoštevani, samo po sebi pomeni dovolj resno kršitev pravnega pravila, s katerim so posameznikom podeljene pravice.

230 Na drugem mestu, glede domnevne kršitve načel enakega obravnavanja in prepovedi diskriminacije tožeča stranka, prvič, napačno trdi, da obstaja diskriminacija med različnimi člani pogodbenega osebja misije Eulex Kosovo zaradi uporabe različnega nacionalnega prava, na katero so napotovale pogodbene določbe, ki so izhajale iz Obvestila C(2009) 9502. V skladu z ustaljeno sodno prakso načelo enakega obravnavanja namreč zahteva, da se podobni položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno (glej sodbo z dne 10. oktobra 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, točka 30 in navedena sodna praksa). Ob upoštevanju te sodne prakse je treba šteti, da kljub temu, da so člani mednarodnega civilnega osebja individualno sklenili pogodbe z misijo Eulex Kosovo, so ti člani osebja obravnavani pod enakimi pogoji, ki so enako določeni v pogodbah, ki se nanašajo nanje (glej v tem smislu sklep z dne 30. septembra 2014, Bitiqi in drugi/Komisija in drugi, T-410/13, neobjavljen, EU:T:2014:871, točka 35). Zato je treba to trditev zavrniti kot neutemeljeno.

231 Drugič, tožeča stranka napačno trdi tudi, da je utrpela škodo zaradi neenakega obravnavanja in diskriminacije v primerjavi z evropskimi sodelavci, zaposlenimi s statusom uslužbenca, za katerega se uporabljajo PZDU, statusom, ki bi ji po njenem mnenju moral biti priznan kot uslužbencu, zaposlenemu v ESZD, pri čemer dodaja, da naj v skladu s Sklepom o ustanovitvi ECMM osebje ne bi bilo zaposleno drugače kot s statusom „evropskega osebja“.

232 Na eni strani je namreč, kot izhaja iz točk od 224 do 230 zgoraj, zakonodajalec, ne da bi napačno uporabil pravo, v okviru normativnih določb o misiji Eulex Kosovo določil pravno podlago, ki je vodji misije in nato misiji omogočala pogodbeno zaposlovanje mednarodnega civilnega osebja. Na drugi strani je treba v zvezi s trditvijo, da iz Sklepa o ustanovitvi ECMM izhaja, da naj osebje ne bi bilo zaposleno drugače kot „evropsko osebje“, ugotoviti, da tožeča stranka ni predložila ne navedenega sklepa ne druge informacije v podporo tej trditvi. Vsekakor je treba ugotoviti, da Memorandum o soglasju, podpisan 13. julija 1991 v Beogradu, s katerim je bila ustanovljena ECMM, ki je bila nato preimenovana v EUMM, ne vsebuje določbe, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti, da je bilo pogodbeno osebje nato nezakonito zaposleno v misiji Eulex Kosovo.

233 Na tretjem mestu, tožeča stranka se zaman sklicuje tudi na eni strani na sodbo Tribunal du travail francophone de Bruxelles (delovno sodišče v Bruslju za postopke v francoščini, Belgija) z dne 30. junija 2014 v zadevi RG št. 12/3600/A in na drugi strani na sodbo z dne 5. oktobra 2004, Sanders in drugi/Komisija (T-45/01, EU:T:2004:289), ki naj bi razkrivali ne samo težavo glede diskriminacije, ki izhaja iz „neevropskih“ pogodb, ampak naj bi ponazarjali tudi finančne posledice, ki naj bi jih to imelo za evropske institucije.

234 Prvič, tožeča stranka namreč ne navaja razlogov, iz katerih bi ti odločbi v obravnavani zadevi lahko utemeljevali odškodninski zahtevek, naveden v okviru drugega tožbenega predloga.

235 Drugič, glede sodbe Tribunal du travail francophone de Bruxelles (delovno sodišče v Bruslju za postopke v francoščini) z dne 30. junija 2014 v zadevi RG št. 12/3600/A je treba ugotoviti, da se je spor, na katerega se nanaša ta sodba, nanašal na dejansko stanje, ki ni očitno in pomembno povezano z dejanskim stanjem v tej zadevi. Ta spor se je namreč primarno nanašal na odškodninski zahtevek zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi za določen čas mednarodnega civilnega uslužbenca, zaposlenega v misiji Eulex Kosovo, potem ko mu je bilo delovno razmerje odpovedano zaradi hujše kršitve. V tej sodbi pa je Tribunal du travail francophone de Bruxelles (delovno sodišče v Bruslju za postopke v francoščini) ugotovilo, da je bila zadevna pogodba o zaposlitvi odpovedana predčasno in ne zaradi tehtnega razloga, nezmožnosti za delo ali višje sile, kar je v nasprotju z določbami francoskega delovnega prava, ki so se uporabljale, tako da je bilo treba tožeči stranki plačati odškodnino. Zato Splošno sodišče, ker tožeča stranka ni navedla posledic, ki bi jih bilo treba izpeljati iz te odločbe, teh posledic ne more opredeliti.

236 Tudi v zvezi s sodbo z dne 5. oktobra 2004, Sanders in drugi/Komisija (T-45/01, EU:T:2004:289), na katero se prav tako sklicuje tožeča stranka, iz nje izhajajočega nauka ni mogoče prenesti po analogiji na to zadevo. Splošno sodišče je namreč v točki 142 te sodbe ugotovilo, da je Komisija s tem, da tožečim strankam ni ponudila pogodb za začasne uslužbence, ob kršitvi statuta skupnega podjetja, za katero so delale, pri izvajanju svojih upravnih pooblastil kršila tudi pravice, ki jih imajo zainteresirane osebe na podlagi omenjenega statuta. V obravnavani zadevi pa tožeča stranka ni dokazala, da je na podlagi določb prava Unije imela pravico biti zaposlena v misijah, navedenih v točkah od 1 do 3 zgoraj, po pravilih PZDU (ali po enakovrednih kadrovskih predpisih).

237 Glede na vse preudarke, predstavljene v točkah od 224 do 236 zgoraj, je treba ugotoviti, da tožeča stranka ni predložila dokaza o dovolj resni kršitvi katerega koli pravnega pravila, katerega cilj je zagotoviti ji pravice.

238 Ker zato eden od pogojev za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti Unije ni izpolnjen, je treba odškodninski zahtevek v okviru drugega tožbenega predloga zavrniti kot neutemeljen, ne da bi bilo treba odločiti o ugovorih nedopustnosti zoper ta zahtevek, omenjenih v točkah 74 in 218 zgoraj, ki so jih vložile tožene stranke, v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 216 zgoraj.

3. Podredni zahtevek za nepogodbeno odškodnino (tretji tožbeni predlog)

239 Podredno tožeča stranka, če bi Splošno sodišče zavrnilo predloge, ki jih je primarno podala v okviru prvih dveh tožbenih predlogov, vlaga odškodninski zahtevek, ki temelji na nepogodbeni odgovornosti „evropskih institucij“. Trdi, da so tožene stranke v okviru pogodbenega razmerja, ki so ji ga vsilile, kršile načela pravne varnosti, varstva pridobljenih pravic in varstva legitimnih pričakovanj, pravico do dobrega upravljanja, načelo upravne preglednosti in dolžnost skrbnega ravnanja, načelo varstva posameznikov in kodeks dobrega ravnanja. Vendar trdi, da če bi bila prva primarna tožbena predloga zavržena kot nedopustna ali zavrnjena kot neutemeljena, bi to dokazovalo, da so tožene stranke kršile ta načela, pravico in dolžnost ter kodeks. V tem primeru naj namreč „ni mogla ugotoviti, katere pravice veljajo za njene pogodbe ter v katerih rokih in v kolikšnem obsegu se lahko sklicuje na te pravice ali njihove kršitve“. Zato tožeča stranka trdi, da če bi Splošno sodišče prva primarna tožbena predloga zavrglo kot nedopustna ali zavrnilo kot neutemeljena, bi ji to povzročilo škodo, ocenjeno na 150.000 EUR.

240 Tožeča stranka v stališčih glede ugovorov nedopustnosti, ki so jih vložile tožene stranke, trdi, da iz tožbe jasno izhaja, da podredno glede na kršitev temeljnih pravic uveljavlja nepogodbeno odgovornost institucij. Meni, da ne more podrobneje pojasniti, katere njene pravice so bile kršene, ker je to kršitev mogoče dokazati samo, če bi Splošno sodišče zavrnilo njene predloge, podane v okviru prvih dveh primarnih tožbenih predlogov. Te posebne okoliščine te zadeve in pravni okvir, ki se uporablja zanjo, naj bi bilo treba upoštevati za presojo spoštovanja določb člena 76 Poslovnika. Iz istih razlogov, kot so predstavljeni v zvezi z drugim tožbenim predlogom, tožeča stranka meni, da je Sodišče Evropske unije pristojno za odločanje o tretjem tožbenem predlogu. Ob upoštevanju nejasnosti, neskladnosti in nepredvidljivosti pravnega okvira, ki je bil oblikovan, naj Komisija tožeči stranki ne bi mogla očitati, da ni opredelila dela odgovornosti vsake od institucij, na katere se nanaša tretji tožbeni predlog.

241 Če bi bil tretji tožbeni predlog razglašen za dopusten, čemur Svet, Komisija in ESZD nasprotujejo zaradi zatrjevane nejasnosti trditev tožeče stranke, predlagajo, naj se ta predlog zavrne kot neutemeljen.

242 Splošno sodišče meni, da je treba preučiti dopustnost zahtevka za nepogodbeno odškodnino, podanega v okviru tretjega tožbenega predloga.

243 V zvezi s tem je treba spomniti, da mora na podlagi člena 21, prvi odstavek, v povezavi s členom 53, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije in člena 76(d) Poslovnika vsaka tožba vsebovati predmet spora in kratek povzetek tožbenih razlogov. Ta podatek mora biti dovolj jasen in natančen, da toženi stranki omogoči pripravo obrambe in Splošnemu sodišču, da odloči o tožbi, glede na okoliščine primera, brez drugih podatkov v utemeljitev. Za zagotovitev pravne varnosti in učinkovitega izvajanja sodne oblasti morajo biti bistveni dejanski in pravni elementi, na katerih

tožba temelji – da bi bila dopustna – vsaj na kratko, vendar pregledno in razumljivo razvidni iz besedila tožbe. Natančneje, da bi tožba za povrnitev škode, ki naj bi jo domnevno povzročila institucija Unije, zadostila tem zahtevam, mora vsebovati elemente, ki omogočajo opredelitev ravnanja, ki ga tožeča stranka očita instituciji, razloge, iz katerih meni, da obstaja vzročna zveza med tem ravnanjem in škodo, ki naj bi jo utrpela, ter naravo in obseg te škode (glej sodbo z dne 2. marca 2010, Arcelor/Parlament in Svet, T-16/04, EU:T:2010:54, točka 132 in navedena sodna praksa, in sklep z dne 5. oktobra 2015, Grigoriadis in drugi/Parlament in drugi, T-413/14, neobjavljen, EU:T:2015:786, točka 30).

244 Vendar je treba ugotoviti, da niti iz tožbe, čeprav obravnavane kot celota, niti iz poznejših pisanj tožeče stranke ni mogoče z zahtevano stopnjo jasnosti in natančnosti ugotoviti obstoja dovolj neposredne vzročne zveze med kršitvami, ki naj bi jih storile tožene stranke, in škodo, ki jo tožeča stranka navaja v okviru odškodninskega zahtevka, podanega v okviru tretjega tožbenega razloga.

245 Tožeča stranka se namreč sklicuje na obstoj škode, ki izhaja iz zavrnitve njenih prvih dveh primarnih tožbenih predlogov s strani Splošnega sodišča. Predlog za uveljavljanje nepogodbene odgovornosti toženih strank na podlagi členov 268 in 340 PDEU utemeljuje glede na navedeno škodo.

246 Čeprav tožeča stranka odškodninski zahtevek opira na ravnanje Splošnega sodišča za opredelitev zatrjevane škode, hoče torej v resnici uveljavljati nepogodbeno odgovornost toženih strank zaradi, v bistvu, njihovega domnevnega nezakonitega ravnanja, predstavljenega v okviru prvih dveh tožbenih predlogov, ki naj bi ji povzročilo pogodbeno ali nepogodbeno škodo. V teh okoliščinah Splošno sodišče ne more razumeti, kako bi lahko njegova odločitev, da prva tožbena predloga, podana primarno, zavrne kot neutemeljena, tožeči stranki povzročila škodo, ki bi jo bilo mogoče pripisati toženim strankam.

247 Iz tega sledi, da tretji tožbeni predlog, podan podredno, ne izpolnjuje zahtev iz člena 76(d) Poslovnika in da ga je zato treba zavreči kot očitno nedopustnega zaradi nejasnosti (glej točki 73 in 241 zgoraj).

248 Ob upoštevanju preudarkov, navedenih v točkah 216, 238 in 247 zgoraj, je treba tožbo, ker je treba prvi in drugi tožbeni predlog zavrniti kot neutemeljena in tretji tožbeni predlog zavreči kot nedopusten, zavrniti v celoti, ne da bi bilo treba odločiti o drugih ugovorih nedopustnosti, ki so jih vložile tožene stranke, v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 216 zgoraj.

V. Stroški

249 V skladu s členom 219 Poslovnika Splošno sodišče v odločbi, ki jo izda po razveljavitvi in vrnitvi v razsojanje, odloči tako o stroških postopkov pred Splošnim sodiščem kot o stroških pritožbenega postopka pred Sodiščem.

250 V skladu s členom 134(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.

251 V skladu s členom 134(3) Poslovnika vsaka stranka nosi svoje stroške, če vsaka uspe samo deloma.

252 Sodišče je v sodbi o pritožbi pridržalo odločitev o stroških. Splošno sodišče mora torej v tej sodbi v skladu s členom 219 Poslovnika odločiti o stroških v zvezi s postopkoma pred Splošnim sodiščem in pritožbenim postopkom pred Sodiščem.

253 Ker tožene stranke niso uspele v pritožbenem postopku pred Sodiščem v zadevi C-43/17 P, jim je treba naložiti plačilo lastnih stroškov in stroškov, ki jih je v zvezi s tem postopkom in postopkom pred Splošnim sodiščem pred pritožbo tožeča stranka priglasila v zadevi T-602/15, in to od ugovorov nedopustnosti, ki so jih vložile z ločenimi akti v zadnjenavedenem postopku.

254 Ker tožeča stranka ni uspela glede utemeljenosti v postopku ponovnega odločanja pred Splošnim sodiščem v zadevi T-602/15 RENV, ji je treba naložiti plačilo lastnih stroškov, vključno s stroški v zvezi z vložitvijo tožbe, in stroškov toženih strank v zvezi s tem postopkom.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (drugi razširjeni senat)

razsodilo:

1. **Tožba se zavrne.**

2. **Svet Evropske unije, Evropska komisija, Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) in misija Eulex Kosovo nosijo svoje stroške in stroške tožeče stranke, povezane s pritožbenim postopkom pred Sodiščem v zadevi C-43/17 P in s prvotnim postopkom pred Splošnim sodiščem v zadevi T-602/15, od vložitve ugovorov nedopustnosti, ki so jih podali z ločenimi akti v zadnjenavedeni zadevi.**

3. **Liam Jenkinson nosi stroške v zvezi s postopkom ponovnega odločanja pred Splošnim sodiščem v zadevi T-602/15 RENV, vključno s stroški, ki se nanašajo na vložitev tožbe, in stroške toženih strank, povezane s tem postopkom.**

Van der Woude Tomljenović Schalin

Škvařilová-Pelzl Nõmm

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 10. novembra 2021.

Podpisi

Kazalo

I. Dejansko stanje . . . 2

II. Postopka pred Splošnim sodiščem in Sodiščem . . . 3

III. Predlogi . . . 5

IV. Pravo . . . 7

A. Uvodne ugotovitve . . . 7

1. Pravna podlaga ter predmet tožbe in prvih treh tožbenih predlogov tožeče stranke . . . 7

2. Pristojnost Splošnega sodišča po sodbi o pritožbi . . . 11

B. Dopustnost . . . 12

C. Vsebinska presoja . . . 13

1. Primarni predlog za preoblikovanje pogodbenega razmerja v pogodbo za zaposlitvi za nedoločen čas in za povračilo pogodbene škode (prvi tožbeni predlog) . . . 13

a) Predlog za preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas . . . 13

1) Določitev prava, ki se uporablja za enajst pogodb o zaposlitvi za določen čas . . . 14

i) Uvodne ugotovitve . . . 15

ii) Pravila za določitev nacionalnega prava, ki se uporablja za zadevno pogodbeno razmerje . . . 16

iii) Neobstoj določbe, s katero bi bilo mogoče neposredno rešiti spor, na katerem temelji prvi tožbeni predlog, v enajstih pogodbah o zaposlitvi za določen čas . . . 17

iv) Nacionalno materialno pravo, ki se uporablja za prvih devet pogodb o zaposlitvi za določenih čas, sklenjenih med tožečo stranko in vodjo misije Eulex Kosovo . . . 18

v) Nacionalno materialno pravo, ki se uporablja za deseto in enajsto pogodbo o zaposlitvi za določen čas, sklenjeni med tožečo stranko in misijo Eulex Kosovo . . . 20

2) Irsko materialno delovno pravo, ki se uporablja v obravnavani zadevi in s katerim je prenesena določba 5 okvirnega sporazuma o delu za določen čas . . . 22

3) Uporaba irskega delovnega prava za predlog za preoblikovanje enajstih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas . . . 24

b) Zahtevek za povračilo vse pogodbene škode . . . 35

2. Primarni predlog za povračilo nepogodbene škode (drugi tožbeni predlog) 36

3. Podredni zahtevek za nepogodbeno odškodnino (tretji tožbeni predlog) 40

V. Stroški 41